

ОПШТИНА БАБУШНИЦА

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ БАБУШНИЦЕ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

ПЛАН ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ БАБУШНИЦЕ
ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

НОСИЛАЦ ИЗРАДЕ ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ:
ОПШТИНСКА УПРАВА ОПШТИНЕ БАБУШНИЦА –
ОДЕЉЕЊЕ ЗА ПРИВРЕДУ И ФИНАНСИЈЕ

ОБРАЂИВАЧ:
ЈП ЗАВОД ЗА УРБАНИЗАМ НИШ

ОДГОВОРНИ УРБАНИСТА:

др Милица Максић, дипл.инж.арх.
број лиценце 200 1254 11

В.Д. ДИРЕКТОР:

Љубиша МИТИЋ, дипл.инж.грађ.

СТРУЧНИ ТИМ:

**РУКОВОДИЛАЦ ИЗРАДЕ
ИЗВЕШТАЈА:**

др Милица МАКСИЋ, дипл.инж.арх.

СТРУЧНИ ТИМ:

др Милица МАКСИЋ, дипл.инж.арх.
Миљана ПЕТКОВИЋ-КОСТИЋ, дипл.инж.пејз.арх.
Мирослав ВУЧКОВИЋ, дипл.географ
Душан РАДИВОЈЕВИЋ, дипл.инж.грађ.
Весна СТОЈАНОВИЋ, дипл.инж.грађ.
Ивица ДИМИТРИЈЕВИЋ, дипл.инж.ел.
Милан МИЛОСАВЉЕВИЋ, дипл.инж.маш.

В. Д.ДИРЕКТОР:

Љубиша МИТИЋ, дипл.инж.грађ.

САДРЖАЈ

0. УВОД	8
1. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	9
1.1. ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА И ЦИЉЕВА ПЛАНА И ОДНОС СА ДРУГИМ ПЛАНОВИМА И ПРОГРАМИМА	9
1.1.1. Садржај плана.....	9
1.1.2. Циљеви плана	11
1.1.3. Однос са другим плановима и програмима	11
1.1.4. Циљеви у погледу заштите животне средине у другим плановима и програмима	12
1.1.5. Циљеви заштите животне средине утврђени на нивоу Републике.....	14
1.2. ПРЕГЛЕД ПО СТОЈЕЋЕГ СТАЊА И КВАЛИТЕТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ НА ПОДРУЧЈУ ПЛАНА	19
1.2.1. Тектонски склоп, геолошка грађа и рудно богатство.....	19
1.2.2. Геоморфолошке карактеристике	20
1.2.3. Хидролошке и хидрографске карактеристике	20
1.2.4. Климатске карактеристике.....	20
1.2.5. Педолошки типови земљишта	23
1.2.6. Анализа и оцена стања квалитета земљишта	23
1.2.7. Биљни и животињски свет	23
1.2.8. Квалитет ваздуха и аерозагађеност	23
1.2.9. Бука и вибрације	24
1.2.10. Стање, значај и квалитет вода	24
1.2.11. Отпад	24
1.2.12. Природна и културна добра	24
1.2.13. Привредни објекти.....	25
1.2.14. Ризик од природних непогода и техничких несрећа	25
1.2.15. Категоризација животне средине.....	25
1.3. КАРАКТЕРИСТИКЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ОБЛАСТИМА ЗА КОЈЕ ПОСТОЈИ МОГУЋНОСТ ДА БУДУ ИЗЛОЖЕНЕ ЗНАЧАЈНОМ УТИЦАЈУ.....	26
1.4. РАЗМАТРАНА ПИТАЊА И ПРОБЛЕМИ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПЛАНУ И ПРИКАЗ РАЗЛОГА ЗА ИЗОСТАВЉАЊЕ ОДРЕЂЕНИХ ПИТАЊА И ПРОБЛЕМА ИЗ ПОСТУПКА ПРОЦЕНЕ.....	26

1.4.1. Разматрана питања и проблеми заштите	
животне средине у плану	26
1.4.2. Приказ разлога за изостављање одређених питања	
из поступка стратешке процене	26
1.5. ПРИКАЗ ПРИПРЕМЉЕНИХ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА КОЈА СЕ ОДНОСЕ НА	
ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПЛАНУ, УКЉУЧУЈУЋИ ВАРИЈАНТНО	
РЕШЕЊЕ НЕРЕАЛИЗОВАЊА ПЛАНА И НАЈПОВОЉНИЈЕ ВАРИЈАНТНО	
РЕШЕЊЕ СА СТАНОВИШТА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ.....	27
1.6. РЕЗУЛТАТИ ПРЕТХОДНИХ КОНСУЛТАЦИЈА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ	
ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА БИТНЕ СА СТАНОВИШТА ЦИЉЕВА И	
ПРОЦЕНЕ МОГУЋИХ УТИЦАЈА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	27
2. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ И ИЗБОР	
ИНДИКАТОРА	27
2.1. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	27
2.2. ИНДИКАТОРИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	28
3. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА СА ОПИСОМ МЕРА	
ПРЕДВИЂЕНИХ ЗА СМАЊЕЊЕ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА	
НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	29
3.1. ПОРЕЂЕЊЕ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА И ПРИКАЗ РАЗЛОГА	
ЗА ИЗБОР НАЈПОВОЉНИЈЕГ РЕШЕЊА.....	29
3.2. НАЧИН НА КОЈИ СУ ПРИ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА УЗЕТИ У ОБЗИР	
ЧИНИОЦИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ.....	32
3.3. НАЧИН НА КОЈИ СУ ПРИ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА УЗЕТЕ У ОБЗИР	
КАРАКТЕРИСТИКЕ УТИЦАЈА	33
3.4. ПРИКАЗ ПРОЦЕЊЕНИХ УТИЦАЈА ВАРИЈАНТНОГ РЕШЕЊА ПЛАНА	
ПОВОЉНОГ СА СТАНОВИШТА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ СА	
ОПИСОМ МЕРА ЗА СПРЕЧАВАЊЕ И ОГРАНИЧАВАЊЕ НЕГАТИВНИХ,	
ОДНОСНО УВЕЋАЊЕ ПОЗИТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	33
3.4.1. Мере за спречавање и ограничавање негативних,	
односно увећање позитивних утицаја на животну средину	41
4. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПРОЦЕНА УТИЦАЈА НА НИЖИМ	
ХИЈЕРАРХИЈСКИМ НИВОИМА	42
5. ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	
У ТОКУ СПРОВОЂЕЊА ПЛАНА (MONITORING)	43
5.1. ОПИС ЦИЉЕВА ПЛАНА	43
5.2. ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЋЕЊЕ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ.....	43
5.3. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА.....	44

5.4. ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ ПОЈАВЕ НЕОЧЕКИВАНИХ НЕГАТИВНИХ	
УТИЦАЈА	44
6. МЕТОДОЛОГИЈА ИЗРАДЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ И	
ТЕШКОЋЕ У ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ.....	44
7. ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА, ОПИС РАЗЛОГА ОДЛУЧУЈУЋИХ	
ЗА ИЗБОР ДАТОГ ПЛАНА СА АСПЕКТА РАЗМАТРАНИХ ВАРИЈАНТНИХ	
РЕШЕЊА И ПРИКАЗ НАЧИНА НА КОЈИ СУ ПИТАЊА ЖИВОТНЕ	
СРЕДИНЕ УКЉУЧЕНА У ПЛАН.....	45
7.1. ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА	45
7.2. ОПИС РАЗЛОГА ОДЛУЧУЈУЋИХ ЗА ИЗБОР ПЛАНА	
СА АСПЕКТА РАЗМАТРАНИХ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА	46
7.3. ПРИКАЗ НАЧИНА НА КОЈИ СУ ПИТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	
УКЉУЧЕНА У ПЛАН.....	46
8. ЗАКЉУЧЦИ ДО КОЈИХ СЕ ДОШЛО ТОКОМ ИЗРАДЕ ИЗВЕШТАЈА О	
СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ.....	47

СПИСАК ТАБЕЛА

Табела 1. Категоризација животне средине.....	25
Табела 2. Посебни циљеви стратешке процене у односу на секторе одрживог развоја.....	28
Табела 3. Индикатори Стратешке процене.	28
Табела 4. Планска решења за која се врши процена утицаја.	29
Табела 5. Процена утицаја у односу на циљеве Стратешке процене у варијанти нереализовања плана (сценарио нултог развоја).....	30
Табела 6. Процена утицаја у односу на циљеве Стратешке процене у варијанти реализовања плана (сценарио развоја).	31
Табела 7. Вредновање карактеристика утицаја.	33
Табела 8. Процена утицаја развоја пољопривредне производње на ободу насеља на животну средину.....	34
Табела 9. Процена утицаја изградње нових пословних и радних зона на животну средину.	34
Табела 10. Процена утицаја изградње сајма на животну средину.....	34
Табела 11. Процена утицаја формирања нових стамбених зона на животну средину	35
Табела 12. Процена утицаја изградње објеката јавних служби на животну средину	35
Табела 13. Процена утицаја изградње обилазнице на животну средину	35
Табела 14. Процена утицаја изградње саобраћајне мреже на животну средину.....	36
Табела 15. Процена утицаја изградње водоводне мреже на животну средину	36
Табела 16. Процена утицаја изградње постројења за пречишћавање отпадних вода на животну средину	36
Табела 17. Процена утицаја изградње канализационе мреже на животну средину.....	37
Табела 18. Процена утицаја регулисања водотокова на животну средину.....	37
Табела 19. Процена утицаја изградње електроенергетске мреже на животну средину	37
Табела 20. Процена утицаја изградње гасификационе мреже на животну средину	37
Табела 21. Процена утицаја проширења гробља на животну средину	38
Табела 22. Процена утицаја изградње рециклажног дворишта на животну средину	38
Табела 23. Процена утицаја увођења система праћења квалитета чинилаца животне средине на животну средину	39
Табела 24. Процена утицаја уређења зелених површина на животну средину	39
Табела 25. Процена величине утицаја и просторна димензија свих планских решења на животну средину са идентификацијом стратешки значајних утицаја планских решења на животну средину	40
Табела 26. Индикатори за мониторинг животне средине.....	43,44
Табела 27. Интегрисање стратешке процене у израду Плана	45

0. УВОД

План се ради на основу члана 25. Закона о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11 и 121/12) (у даљем тексту: **Закон**), Статута општине Бабушница ("Скупштински преглед општине Бабушница", бр. 3/2008), Одлуке о изради плана генералне регулације Бабушнице ("Скупштински преглед општине Бабушница", бр. 9/2009) и Правилника о садржини, начину и поступку израде планских докумената ("Службени гласник РС", бр. 31/10, 69/10 и 16/11) (у даљем тексту: **Правилник**).

Плански основ за израду и доношење Плана садржан је у Просторном плану Републике Србије ("Службени гласник РС", бр. 88/10), Регионалном просторном плану за подручје Нишавског, Топличког и Пиротског управног округа ("Службени гласник РС", бр. 1/13) и Просторном плану општине Бабушница од 2010. до 2025. године ("Скупштински преглед општине Бабушница", бр. 13/12).

Правни основ за обављање Стратешке процене утицаја на животну средину (у даљем тексту: **Стратешка процена**), садржан је у Закону о заштити животне средине ("Службени гласник РС", бр. 135/04 и 36/09) (у даљем тексту: **Закон о заштити**) а за презентовање њених резултата стручној и широј јавности кроз Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину (у даљем тексту: **Извештај о стратешкој процени**) - у Закону о стратешкој процени утицаја на животну средину ("Службени гласник РС", бр. 135/04 и 88/10) (у даљем тексту: **Закон о стратешкој процени**).

Изради Стратешке процене и припреми Извештаја о стратешкој процени приступило се на основу Одлуке о изради Плана генералне регулације Бабушнице ("Скупштински преглед општине Бабушница", бр. 9/2009).

Плански основ за израду Стратешке процене представљају концепција заштите животне средине Просторног плана Републике Србије од 2010 до 2020. године ("Сл. гласник РС" бр. 88/10) (у даљем тексту: **ППРС**), Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана Републике Србије на животну средину и разни тематски национални, регионални и локални програми и стратегије развоја.

Извештај о стратешкој процени је документ којим се приказује начин обављања стратешке процене и начин на који су резултати стратешке процене уграђени у коначна планска решења. У њему су елаборирани подаци (опис, вредновање и процена) о могућим значајним утицајима на све чиниоце животне средине до којих може доћи имплементацијом плана и процењена је довољност и адекватност планских решења као мера за очување и унапређење животне средине.

Извештај о стратешкој процени утицаја Плана садржи следећа поглавља:

1. Полазне основе
2. Општи и посебни циљеви стратешке процене и избор индикатора
3. Процена могућих утицаја са описом мера предвиђених за смањење негативних утицаја на животну средину
4. Смернице за израду процена утицаја на нижим хијерархијским нивоима.
5. Програм праћења животне средине у току спровођења плана (мониторинг)
5. Методологија израде стратешке процене и тешкоће у изради стратешке процене
6. Приказ начина одлучивања, опис разлога одлучујућих за избор датог Плана са аспекта разматраних варијантних решења и приказ начина на који су питања животне средине укључена у План.
7. Закључци до којих се дошло током израде Извештаја о стратешкој процени.

1. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

1.1. ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА И ЦИЉЕВА ПЛАНА И ОДНОС СА ДРУГИМ ПЛАНОВИМА И ПРОГРАМИМА

1.1.1. Садржај плана

План садржи:

- Текстуални део: (А) Полазне основе и (Б) Плански део који садржи правила уређења и правила грађења;
- Графички део који садржи две карте постојећег стања и 7 карата планских решења.

Садржај текстуалног дела Плана:

А. УВОД

1. РАЗЛОГ И ЦИЉ ИЗРАДЕ ПЛАНА
2. ПРАВНИ И ПЛАНСКИ ОСНОВ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНА

2.1. Правни основ

2.2. Плански основ

Б. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ

1. ИЗВОД ИЗ ТЕКСТУАЛНОГ ДЕЛА КОНЦЕПТА ПЛАНА

1.1. Скраћени приказ анализе стања

1.2. Концепт планског решења

В. ПЛАНСКИ ДЕО

1. ГРАНИЦА ПЛАНА И ОБУХВАТ ГРАЂЕВИНСКОГ ПОДРУЧЈА

2. ПОДЕЛА ПРОСТОРА НА ПОСЕБНЕ ЦЕЛИНЕ И ЗОНЕ

3. ПРЕТЕЖНА НАМЕНА ЗЕМЉИШТА ПО ЗОНАМА И ЦЕЛИНАМА

4. РЕГУЛАЦИОНЕ ЛИНИЈЕ УЛИЦА И ПОВРШИНА ЈАВНЕ НАМЕНЕ И ГРАЂЕВИНСКЕ ЛИНИЈЕ

5. НИВЕЛАЦИОНЕ КОТЕ РАСКРСНИЦА УЛИЦА И ПОВРШИНА ЈАВНЕ НАМЕНЕ

6. ТРАСЕ, КОРИДОРИ И КАПАЦИТЕТИ ЗА САОБРАЋАЈНУ, ЕНЕРГЕТСКУ, КОМУНАЛНУ И ДРУГУ ИНФРАСТРУКТУРУ

6.1. Саобраћајна инфраструктура

6.2. Електроенергетска мрежа

6.3. Гасификација и топлификација

6.4. Телефонска мрежа

6.5. Водоводна мрежа

6.6. Канализациона мрежа

6.7. Одбрана од поплава и регулација водотокова

7. МЕРЕ ЗАШТИТЕ КУЛТУРНО-ИСТОРИЈСКИХ СПОМЕНИКА

8. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ЗАШТИЋЕНИХ ПРИРОДНИХ ЦЕЛИНА

9. СПРОВОЂЕЊЕ ПЛАНА

10. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА ПО ЦЕЛИНАМА И ЗОНАМА ЗА КОЈЕ НИЈЕ ПРЕДВИЂЕНО ДОНОШЕЊЕ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ

10.1. Правила уређења

10.1.1. Концепција уређења и типологија карактеристичних грађевинских зона и карактеристичних целина одређених планом

10.1.2. Урбанистички и други услови за уређење и изградњу површина и објеката јавне намене и мреже саобраћајне и друге инфраструктуре

- 10.1.3. Степен комуналне опремљености грађевинског земљишта по целинама/зонама из планског документа, који је потребан за издавање локацијске и грађевинске дозволе
- 10.1.4. Општи и посебни услови и мере заштите природног и културног наслеђа, животне средине и живота и здравља људи
- 10.1.5. Посебни услови којима се површине и објекти јавне намене чине приступачним особама са инвалидитетом, у складу са стандардима приступачности
- 10.1.6. Попис објеката за које се пре обнове или реконструкције морају изградити конзерваторски или други услови за предузимање мера техничке заштите и других радова
- 10.1.7. Мере енергетске ефикасности изградње
- 10.1.8. Урбанистичке мере заштите од елементарних непогода и просторно-плански услови од интереса за одбрану земље
- 10.1.9. Правила парцелације, препарцелације и исправке граница парцела
- 10.2. Правила грађења
- 10.2.1. Правила грађења по наменама грађевинског земљишта
- 10.2.2. Правила грађења на пољопривредном земљишту
- 10.2.3. Правила грађења инфраструктурних мрежа
- Г. ГРАФИЧКИ ДЕО ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ
- Д. ДОКУМЕНТАЦИОНА ОСНОВА
- Ђ. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Графички део Плана састоји се из графичких приказа постојећег стања и графичких приказа планских решења.

Графички прикази постојећег стања су:

- A1) Граница плана, постојећег грађевинског подручја и подела обухвата на посебне целине у Р 1:5000
- A2) Постојећа функционална организација са претежном наменом простора у Р 1:5000

Графички прикази планских решења су:

- П1) Граница плана, планираног грађевинског подручја са претежном наменом површина у Р 1:5000
- П2) Саобраћајно решење и површине јавне намене са регулационим, нивелационим и аналитичко-геодетским елементима у Р 1:2500
- П3) Урбанистичка регулација са грађевинским линијама у Р 1:2500
- П4/1) Мреже и објекти инфраструктуре–електроенергетска и телефонска мрежа у Р 1:5000
- П4/2) Мреже и објекти инфраструктуре – гасоводна мрежа у Р 1:5000
- П4/3) Мреже и објекти инфраструктуре – водоводна и канализациона мрежа у Р 1:5000
- П5) Начин спровођења плана у Р 1:10000.

1.1.2. Циљеви плана

Основни циљ израде Плана је сагледавање насеља Бабушница као просторно-функционалне целине у складу са његовим значајем и положајем у ширем окружењу, уз уважавање позитивних токова претходних планских активности.

Планом се утврђује претежна намене површина по зонама и целинама, површине јавне и остале намене; траса, коридори и капацитети за саобраћајну, енергетску и комуналну инфраструктуру. Дефинишу се правила уређења простора и правила грађења објеката на простору у обухвату Плана, која ће представљати плански

основ за израду техничке документације за изградњу планираних објеката и реконструкцију постојећих објеката, осим за подручја даље урбанистичке разраде. Планом су одређена подручја за која је обавезна израда планова детаљне регулације, са роковима за израду ових планова, као и подручја за која је обавезна израда урбанистичких пројеката.

1.1.3. Однос са другим плановима и програмима

Обавезе, услови и смернице из Просторног плана Републике Србије од 2010. до 2020. године

Просторни план Републике Србије од 2010. до 2020. године ("Службени гласник РС", бр. 88/10), као стратешки развојни документ за период до 2020. године, кроз дугорочне основе организације, уређења и коришћења простора Републике Србије утврдио је развојне смернице и планске одреднице које се односе и на насеље Бабушница.

У моделу функционалних урбаних подручја Србије (у даљем тексту: **ФУП**), развој Бабушнице се усмерава у саставу ФУП-а регионалног значаја чији је центар град Пирот.

У погледу просторног развоја и дистрибуције индустрије, Бабушница се усмерава као мали индустријски центар (са 1500-5000 запослених у индустрији).

Као стратешки приоритет у области саобраћаја за период после 2014. године, предвиђена је изградња обилазнице око Бабушнице.

Обавезе, услови и смернице из Регионалног просторног плана за подручје Нишавског, Топличког и Пиротског управног округа

Регионалним просторним планом за подручје Нишавског, Топличког и Пиротског управног округа ("Службени гласник РС", бр. 1/13) (у даљем тексту: **РПП**), у области демографске политике, планирано је да задржавање становништва у Бабушници омогући покретање привредних активности, побољшање нивоа комуналне и саобраћајне инфраструктуре и повећање нивоа базичних услуга (социјалних, здравствених, птт услуга и сл.).

У вишестепеној хијерархији центара у мрежи насеља у оквиру РПП-а, Бабушница је планирана у петој хијерархијској равни као општински центар II реда.

У просторној дистрибуцији привреде у оквиру РПП-а, Бабушница је планирана као центар ранга V - општински центар као привредно, производно, услужно, административно и друго чвориште.

Обавезе, услови и смернице из Просторног плана општине Бабушница

Просторни план општине Бабушница 2010-2025. ("Скупштински преглед општине Бабушница", бр. 13/12) (у даљем тексту: **ППО Бабушница**), као стратешки развојни документ за период до 2025. године, утврдио је развојне смернице и планске одреднице које се односе на целокупну територију општине Бабушница, површине 52880ha, са 51 катастарском општином и 53 насеља.

Према пројекцијама ППО Бабушница, број становника у насељу Бабушница 2025. године износиће 5242, што, у односу на стање из 2002. године, представља пораст од 667 становника.

Бабушница ће се развијати као урбано насеље и центар општине, којем ће гравитирати центри заједница насеља (Љуберађа и Звонце), као и примарна насеља Горчинце, Драгинац, Извор, Калуђерово, Кембеловац и Сурачево.

У области социјалне заштите, обавеза из ППО Бабушница је изградња установе за смештај остарелих лица.

У области саобраћаја, у насељу Бабушница планиран је општински пут (веза државног пута пут IV реда број 27. и Ул. Ратка Павловића) и изградња обилазнице око Бабушнице.

Смернице из других развојних докумената

Остали развојни документи, израђени за Бабушницу, чије су смернице и стратешка одређења од значаја за израду Плана су:

- Стратешки општински акциони план 2010-2013;
- Стратегија локалног одрживог економског развоја општине Бабушница 2010 – 2015;
- Стратешки план социјалне политике општине Бабушница 2007-2012.

Приоритетни правци развоја које Стратешки општински акциони план 2010-2013. године поставља, а који се односе и на само насеље Бабушница, су развој индустрије и туризма и угоститељства. Приоритетни циљеви које Стратешки план поставља су развој привредних потенцијала, модернизација саобраћајне инфраструктуре и развој културног и спортског живота.

Стратегија локалног одрживог економског развоја општине Бабушница 2010-2015. године, у оквиру стратешког циља 1. Стварање услова за развој пословне инфраструктуре, као предуслов за преобликовање локалне економије општине Бабушница, као меру наводи реорганизацију индустријске зоне Бабушница, реновирање централне градске зоне и оснивање зоне унапређеног пословања.

Стратешки план социјалне политике општине Бабушница 2007-2012. године, као приоритете поставља побољшање положаја старих лица преко 65 година, бригу о сиромашној деци и подршку породицама из социјално-угрожених категорија.

1.1.4. Циљеви у погледу заштите животне средине у другим плановима и програмима

Просторни план општине Бабушница 2010-2025.

Посебни циљеви заштите животне средине у Просторном плану општине Бабушница, од значаја за израду Плана су:

1. превентивна заштита од свих планираних активности које могу угрозити постојећи квалитет природне и животне средине, уз санацију и ревитализацију угрожених подручја;
2. увођење и примена искључиво еколошки повољних технологија, садржаја и активности;
3. заштита од ерозије;
4. обезбеђење и очување предвиђене класе вода у водотоковима;
5. адекватно опремање саобраћајном и техничком инфраструктуром (са акцентом на адекватном третману отпадних вода);
6. адекватно управљање свим врстама отпада;
7. заштита од неконтролисане градње (посебно викенд - објеката); прилагођавање свих врста изградње условима заштите;
8. контролисано управљање зоном експлоатације и заштита простора од деградирања;
9. увођење еколошког мониторинга (омогућиће се контрола ваздуха, воде, земљишта, као и заштита од разних штетних утицаја);
10. базирање свих одлука о инвестиционом улагању на концепту одрживаног развоја.

Посебни циљеви заштите природних добара су:

1. очување потенцијала и развијање употребне вредности;
2. спровођење заштите кроз даље планирање и експлоатацију простора;
3. увођење информационог система.

Посебни циљеви заштите непокретних културних добара су:

1. артикулисање културног наслеђа као развојног ресурса, заштитом, уређењем и коришћењем у складу са европским стандардима и у сврху изоштравања локалног и допуне националног идентитета;
2. стварање услова за презентацију заједно са природним добрима и одрживо коришћење за развој туризма;
3. увођење информационог система.

Регионална стратегија управљања отпадом у Пиротском округу

Стратегија је дефинисала неопходност потребе успостављања регионалног система управљања отпадом и то: успостављање система који би довео до смањења количине отпада, успостављање система оптималног сакупљања отпада, успостављање оптималног система сакупљања и транспорта отпада (коришћењем трансфер станица са претоварном површином за општине Бабушница, Бела Паланка и Димитровград и трансфер станица са директним претоваром за општине Бабушница, Бела Паланка и Димитровград), успостављање система за рециклажу и компостирање отпада и обезбеђење одрживог одлагање отпада на санитарну депонију.

Локални план управљања отпадом општине Бабушница 2010 - 2020.

Комунални отпад у општини Бабушница се одлаже на депонију која не задовољава основне критеријуме за безбедно и правилно депоновање отпада. Овај проблем захтева проналажење модела за решавање овог проблема у што скорије време, из разлога што оваква депонија представља ризик од загађивања животне средине и угрожавања здравља становништва.

На основу анализе стања у управљању комуналним отпадом, разрађен је план одрживог управљања отпадом за период од 2010. до 2020. године. План уређује управљање чврстим комуналним отпадом на територији општине Бабушница од његовог настанка до коначног збрињавања, са основним циљем успостављања целовитог система управљањем отпадом у складу са Националном стратегијом и постојећим европским захтевима и стандардима. Циљеви интегралног управљања отпадом су: смањивање генерисане количине отпада, смањивање количина отпада одложеног на депоније применом примарног издвајања корисног отпада, смањивање удела биодеградибилног отпада у депонованом комуналном отпаду, смањивање негативног утицаја депонованог отпада на животну средину и људско здравље, управљање генерисаним отпадом по принципу одрживог развоја, искоришћавање отпада за производњу енергије.

План подразумева примарно одвајање на извору пластике, стакла, папира и картона. Остале количине генерисаног комуналног отпада се односе из свих домаћинстава на депонију или одвозе на трансфер станицу.

Трансфер станица би требала да буде пројектована тако да обезбеди привремено складиштење отпада генерисаног у планом одређеним насељеним местима. На овом постројењу отпад би био подложен механичком и биолошком третману, у зависности од композиције отпада који се третира. Након секундарне сепарације отпада због издвајања корисних рециклабила, као што су пластика, метали, стакло и папир, они се могу продавати на тржишту као секундарне сировине. Остатак отпада који је у највећој мери биодеградибилан бива подложен биолошком третману, како би се добили продукти, као што су биогас и компост, који имају своју тржишну вредност. Друга

могућност третитања комуналног отпада је његово спаљивање и производња електричне енергије или водене паре који се даље могу пласирати на тржиште.

У периоду од 2010 - 2015. године планира се израда студија и пројеката, пуштање у рад и употребу регионалне депоније и проширење обухвата становништва у сакупљању отпада.

У надлежности општинског комуналног предузећа биле активности: сакупљања отпада, транспорта од места прикупљања отпада до трансфер станице и од трансфер станице до регионалне депоније/ постројења, управљање трансфер-станицом.

1.1.5. Циљеви заштите животне средине утврђени на нивоу

Републике

Просторни план Републике Србије до 2020. године.

Основни циљеви Просторног плана РС од значаја за израду Извештаја су:

1) Заштићена и унапређена животна средина кроз рационално коришћење природних ресурса, повећање енергетске ефикасности, уз коришћење обновљивих извора енергије и увођење чистијих технолошких решења (посебно енергетских и саобраћајних), темељно и систематско чишћење Србије и принцип регионалног одлагања отпада, знатном смањењу негативних утицаја у урбаном и руралном окружењу, развојем зелених површина у градовима, пошумљавањем и уређењем предела и другим мерама.

2) Заштићено и одрживо коришћено природно и културно наслеђе и предео кроз даљи развој мрежа вредних/заштићених природних целина и културних предела са посебним нагласком на еколошки, односно, културно осетљивим подручјима.

Посебни циљеви ППРС од значаја за израду Плана су:

- заштита, контролисано и одрживо коришћење природе, природних ресурса, природног и културног наслеђа;
- систематско чишћење простора Србије од отпада, санација, рекултивација и рехабилитација подручја са најугроженијом животном средином;
- заустављање и строга контрола нерационалног ширења грађевинских подручја и веће ангажовање браунфилда односно пажљив и рационалнији приступ гринфилд инвестицијама;
- напоре са строгим и доследним превенцијом, спречавањем и санкционисањем бесправне изградње уз максималну заштиту јавних добара (заштићена подручја и коридори, уређени предели, природно и културно наслеђе, јавни простори у насељима, јавни објекти и др.);
- побољшање енергетске ефикасности и коришћење обновљивих извора енергије.

Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана Републике Србије на животну средину

Општи циљ Стратешке процене утицаја Просторног плана Републике Србије на животну средину је заштита основних чинилаца животне средине и одрживо коришћење природних вредности, као и унапређење управљања отпадом и рационално коришћење минералних и енергетских ресурса са циљем смањивања загађења и притисака од људских активности у еколошки угроженим подручјима.

Посебни циљеви Стратешке процене су:

- заштита ваздуха, заштита и одрживо коришћење вода и земљишта;
- заштита биодиверзитета и станишта;
- заштита и одрживо коришћење природних добара и предела;

- унапређење управљања отпадом (по принципу смањење количине-поновна употребарециклажа–депоновање);
- рационална експлоатација минералних сировина;
- веће коришћење обновљивих извора енергије (биомасе, хидро-енергије, соларне, геотермалне и енергије ветра);
- смањење загађивања у урбаним, рударским, индустријским, пољопривредним и другим еколошки угроженим подручјима;
- смањење притиска од привредних, саобраћајних и стамбених активности на животну средину.

Стратегија развоја енергетике Републике Србије до 2015. године

Циљеви стратегије од значаја за израду Извештаја су:

- ефикаснија производња и рационална, економски-ефективнија и енергетски-ефикаснија употреба енергената;
- погонска расположивост и производност већег дела постојећих енергетских извора и мање угрожавање животне средине кроз технолошку модернизацију енергетских објеката/постројења/извора и уградње специфичне опреме за дијагностику и управљање, укључујући и уградњу опреме за смањење емисије штетних ефлуената из енергетских извора;
- усклађивање развоја енергетске привреде са осталим реалним секторима привреде и другим делатностима у оквиру тзв, одрживог социо-економског и технолошко-еколошког развоја земље.

Водопривредна основа Србије

Основни циљ Водопривредне основе је одржавање и развој водног режима којим се обезбеђују најповољнија и најцелисходнија техничка, финансијска и еколошка решења за јединствено управљање водама, заштиту од штетног дејства вода, заштиту вода и коришћење вода.

Посебни циљеви значајни за заштиту животне средине су:

- рационално коришћење вода;
- рационално управљање водама;
- осигурање заштите и унапређење квалитета вода до коришћења за предвиђене намене;
- заштита и унапређење животне средине и квалитета живота;
- заштита од поплава, ерозија и бујица;
- заштита и ревитализација угрожених екосистема;
- антиерозионо газдовање шумама;
- очување и унапређење природних и створених ресурса и вредности.

Стратегија управљања отпадом за период 2010-2019. године

Општи циљ управљања отпадом у Стратегији је развијање одрживог система управљања отпадом у циљу смањења загађења животне средине и деградације простора.

1. Посебни краткорочни циљеви управљања отпадом (2010-2014) од значаја за израду Плана су:

- развити регионалне и локалне планове управљања отпадом до 2014. године;
- повећати број становника обухваћених системом сакупљања отпада на 75% до 2014. године;
- развити систем примарне селекције отпада у локалним самоуправама;
- изградити 12 регионалних центара за управљање отпадом до 2014. године (регионалне депоније, постројења за сепарацију рециклабилног отпада,

- постројења за биолошки третман отпада и трансфер станице у сваком региону);
- успоставити систем управљања опасним отпадом (изградити централна регионална складишта опасног отпада и започети изградњу постројења за физичко-хемијски третман опасног отпада до 2014. године);
  - успоставити систем управљања посебним токовима отпада (отпадним гумама, истрошеним батеријама и акумулаторима, отпадним уљима, отпадним возилима, отпадом од електричних и електронских производа);
  - успоставити систем управљања медицинским и фармацеутским отпадом;
  - успоставити систем управљања отпадом животињског порекла и донети пропис;
  - подстицати коришћење отпада као алтернативног горива у цементарама, железарама и термоелектранама-топланама, у складу са принципом хијерархије отпада;
  - санирати постојећа сметлишта која представљају највећи ризик по животну средину и локације "црних тачака" од историјског загађења опасним отпадом.

2. Дугорочни циљеви управљања отпадом (2015-2019.) су:

- увођење одвојеног сакупљања и третмана опасног отпада из домаћинства и индустрије;
- изградити 12 регионалних центара за управљање отпадом – регионалне депоније, постројења за сепарацију рециклабилног отпада и трансфер станице у сваком региону;
- обезбедити капацитете за спаљивање (инсинерацију) органског индустријског и медицинског отпада;
- јачање професионалних и институционалних капацитета за управљање опасним отпадом;
- постићи стопу поновног искоришћења и рециклаже амбалажног отпада (стакло, папир, картон, метал и пластика) на 25% од његове количине;
- успоставити систем управљања грађевинским отпадом и отпадом који садржи азбест.

Национални програм заштите животне средине Републике Србије

Општи циљеви програма заштите животне средине су интеграција политике заштите животне средине са економском и политиком других сектора и унапређење система контроле квалитета животне средине.

1. Посебни циљеви су:

У области **квалитета ваздуха и климатских промена:**

- израда катастра загађивача и биланса емисија, унапређење програма мониторинга и процене квалитета амбијенталног ваздуха, успостављање аутоматског мониторинга на значајним емитерима.
- побољшање квалитета ваздуха у складу са стандардима, смањењем емисија из сектора енергетике, индустрије, транспорта и др.;
- дефинисање зона и насеља, припрема и спровођење акционих планова за побољшање квалитета ваздуха у подручјима где је ниво загађујућих материја већи од прописаних граничних вредности.

У области **квалитета вода:**

- рационално коришћење вода;
- успостављање зона заштите и одрживог коришћења налазишта подземних вода;

- побољшање квалитета воде у водотоковима смањењем испуштања непречишћених индустријских и комуналних отпадних вода;
- обезбеђење ревитализације и функционисања постојећих уређаја за пречишћавање отпадних вода насеља;
- обезбеђење пречишћавања комуналних отпадних вода у насељима у којима постоји организовано снабдевање водом и које значајно утичу на непосредни реципијент и на квалитет вода у осетљивим зонама;
- повећање степена обухваћености јавним канализационим системима на 65% становника до 2015. године;
- обезбеђење квалитета воде за пиће у насељима и проширење централизованог водоводног система на изабрана сеоска подручја са незадовољавајућим квалитетом воде;
- рационализовање потрошње воде код индивидуалних потрошача.

У области **заштите земљишта**: смањење земљишта угроженог ерозијом за 20% извођењем антиерозионих радова и увођењем ефективних мера за контролу ерозије.

У области **управљања отпадом**:

- повећање броја становника обухваћених системом сакупљања отпада на 80%
- увођење одвојеног сакупљања и третмана опасног отпада из домаћинства и индустрије;
- успостављање регионалне санитарне депоније у сваком региону;
- обезбеђење капацитета за спаљивање (инсинерацију) органског, индустријског и медицинског отпада;
- санирање постојећих сметлишта која представљају највећи ризик по животну средину;
- повећање стопе поновног искоришћења и рециклаже амбалажног отпада (стакло, папир, картон, метал и пластика) на 25% од његове количине;
- постизање стопе од 25% за поновну употребу/поновно искоришћење/рециклажу електричног и електронског отпада;
- увођење компостирања зеленог отпада.

У области **заштите од буке**: успостављање циљаног мониторинга буке на најфреквентнијим саобраћајницама и смањење емисије буке у најугроженијим локацијама;

У области **заштите од удеса**: успостављање и развој система за управљање ризиком и одговором на хемијски удес у индустрији и транспорту;

У сектору **индустрије**:

- смањење емисије SO₂, NO₂, суспендованих честица и других загађујућих материја за постојећа индустријска постројења која не задовољавају ЕУ стандарде;
- обезбеђење пречишћавања индустријских отпадних вода ревитализацијом постојећих уређаја и изградњом нових постројења за пречишћавање отпадних вода из индустрија које испуштају опасне материје;
- увођење чистије производње и система управљања заштитом животне средине (ЕМС) у индустријска постројења;
- имплементација интегрисаног система дозвола за индустријска постројења у складу са Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађења животне средине;
- ремедијација контаминираног земљишта у индустријским комплексима;
- повећање енергетске и сировинске ефикасности у индустрији и смањење стварања отпада.

У сектору **енергетике**:

- повећање ефикасности енергетског сектора и смањење стварања отпада;
- повећање обима коришћења обновљивих извора енергије и гаса;

- повећање енергетске ефикасности и смањење губитака топлоте у дистрибутивној мрежи;

У сектору **пољопривреде**:

- развијање свести пољопривредних произвођача у области животне средине развојем и промоцијом кодекса добре пољопривредне праксе;
- увођење система контролисане производње и употребе ђубрива и пестицида на пољопривредном земљишту ради смањења утицаја на животну средину;
- развој органске пољопривреде;

Стратегија пољопривреде Србије

Циљеви који су од значаја за План и стратешку процену су:

- обезбеђење потрошача храном која задовољава потребе у погледу квалитета и безбедности;
- осигурање подршке животном стандарду за људе који зависе од пољопривреде а нису у стању да својим развојем прате економске реформе;
- заштита животне средине од утицаја пољопривредне производње.

Од значаја је подстицање пољопривредника на очувању природних добара односно одређених типова животне средине (еколошки пољопривредни програми), развој и подстицање органске пољопривреде, као и доношење локалних акционих планова руралног развоја.

Стратегија локалног одрживог развоја

Циљеви од значаја за План и стратешку процену су:

- унапређивање заштите животне средине на локалном нивоу;
- рационално управљање ресурсима;
- рационална потрошња необновљивих и подстицање коришћења обновљивих ресурса;
- увођење система мониторинга животне средине за подручја општина.

Стратегија регионалног развоја Републике Србије 2007.-2012.

У области заштите животне средине као основни циљеви издвајају се:

- на локалном нивоу јачање институционалних капацитета и финансирање заштите животне средине;
- обезбеђење квалитетне воде за пиће и заштита од поплава;
- решавање проблема управљања отпадом, као и пречишћавање комуналних и индустријских отпадних вода;
- смањење загађивања на ризичним локацијама;
- подстицање одрживог коришћења природних ресурса;
- смањење потрошње енергије и сировина и рециклажа отпада.

Стратегија развоја енергетике Републике Србије до 2015. године

Приоритети ове стратегије из 2005. године значајни за Стратешку процену од краткорочног значаја су коришћење нових енергетски ефикаснијих и еколошки прихватљивих технологија и уређаја, а од дугорочног значаја технолошка модернизација енергетских објеката и система, повећање енергетске ефикасности у производњи, дистрибуцији и коришћењу енергије и коришћење нових обновљивих извора енергије.

Водопривредна основа Србије

Основни циљ водопривредне основе је: одржавање и развој водног режима којим се обезбеђују најповољнија и најцелисходнија техничка, финансијска и еколошка решења за јединствено управљање водама, заштиту од штетног дејства вода, заштиту

вода и коришћење вода. Водопривредна основа Србије има задатак да обезбеди остваривање основног стратешког циља, водећи рачуна о интересима појединих водопривредних области и грана и у великој мери супростављеним захтевима осталих корисника простора.

Имајући у виду природне карактеристике подручја Србије, просторни и временски размештај ресурса вода и њихових корисника, као и међусобну интеракцију коришћења вода, заштите вода и заштите од вода, водама на читавој територији Србије мора се газдовати интегрално, јединствено, комплексно и рационално, са гледишта свих наведених аспеката, а у склопу интегралног уређења, коришћења и заштите свих ресурса и потенцијала на простору Србије.

Посебни циљеви значајни за заштиту животне средине су:

- рационално коришћење вода;
- рационално управљање водама;
- осигурање заштите и унапређење квалитета вода до коришћења за предвиђене намене;
- заштита и унапређење животне средине и квалитета живота;
- заштита од поплава, ерозија и бујица;
- заштита и ревитализација угрожених екосистема;
- очување и унапређење природних и створених ресурса и вредности.

Национална стратегија привредног развоја Републике Србије 2006-2012. године

Национална стратегија посвећује пуну пажњу равномерном регионалном развоју Републике Србије. Поред равномерног регионалног развоја значајни циљеви ове стратегије су одрживи развој, рационално коришћење енергије и коришћење обновљивих извора енергије.

Циљеви заштите животне средине у овој стратегији су:

- унапређење система контроле квалитета животне средине;
- подстицање одрживог коришћења природних ресурса, смањење потрошње енергије и сировина и стимулација рециклаже отпада;
- смањење загађења ваздуха из сектора енергетике, индустрије, транспорта узроковано емисијом (CO₂, CO, NO₂, честице, специфичне загађујуће материје, гасови са ефектом стаклене баште);
- смањење загађења земљишта, површинских и подземних вода опасним материјама и отпадом.

1.2. ПРЕГЛЕД ПО СТОЈЕЋЕГ СТАЊА И КВАЛИТЕТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ НА ПОДРУЧЈУ ПЛАНА

1.2.1. Тектонски склоп, геолошка грађа и рудно богатство

Шире подручје Бабушнице сврстава у VII^о MCS за повратни период од 100 година. Овај интензитет представља основни степен сеизмичког интензитета којим се вреднују средњи услови тла, док су могућа извесна одступања у оквиру тог основног степена зависно од распореда стенске масе. У том случају до измене интензитета у позитивном или негативном смислу долази у зависности од тога да ли је одговарајуће тло боље или лошије од средњих услова тла. Таква оцена произилази пре свега од геолошког састава тла, присутности подземних вода и савремених геоморфолошких карактеристика.

Основну стенску масу подручја Плана у најнижем котлинском делу чине терцијарне творевине које су заступљене олигомиоценом пешчарима, лапорцима и шкриљцима и миоплиоценом врстама песка, шљунка и глине. Виши делови подручја

Плана изграђени су од конгломерата шљунка и песка, а најнижи, поред речних корита, речним, наносима промељнљивог састава. Њих у највећој мери чине шљунак, песак и муљ који су најчешће здружени у међусобним прелазима. Оваква геолошка грађа је подложна механичком распадању и хемијском растварању, што утиче на њене основне инжењерско-геолошке особине, као и могућност стварања педолошке подлоге, као основног супстрата у пољопривредној производњи.

На подручју Плана, постоје лежишта глине. Експлоатација се вршила за потребе Фабрике глинених производа.

1.2.2. Геоморфолошке карактеристике

Данашња пластика рељефа подручја Бабушнице је резултат деловања олигомиоцених, постенеогених и данашњих рецентних, радијалних и тектонских покрета, као и утицај трансгресије и регресије Панонског мора на ово подручје, па и постепеног формирања токова Јужне Мораве, Нишаве, Јерме, Власине, Лужнице, Јабланице и других његових бочних притока. У морфолошком погледу, подручје Бабушнице данас представља део Лужничке котлине, кроз чији централни део се простире долина реке Лужнице. Она има асиметричан облик, што је последица постепеног померања тока реке Лужнице од запада према истоку. Тако је на десној долиној страни формирано више речних тераса, док на левој обали ове терасе нису утврђене. Изнад ових речних тераса простиру се више терасе, које су се формирале у фази повлачења језера са удруженим дејством реке Лужнице и простиру се на надморској висини 530-570 m. Оне су уједначених нагиба, скоро хоризонталне, са највећим нагибом до 6°, док су терасни одсеци посебно изражени у југозападном делу овог подручја.

На формирање савремених облика рељефа овог подручја првенствено су имали денудациони процеси и процеси клижења, који у спрези са антропогеним активностима пружају одређени основ за даљи развој насеља Бабушница.

1.2.3. Хидролошке и хидрографске карактеристике

Главни водоток у обухвату Плана је река Лужница. Река Лужница је десна и највећа притока Власине и као таква не би требала да буде испод II класе квалитета вода. Извире северо-источно од села Радошевац на висини од 854 m надморске висине. Од притока ту су потоци Сабач и Мрморица који су њене леве притоке. Карактеристика сливног подручја је знатна продукција наноса, што је последица процеса ерозије.

Према "Плану мера и радова на заштити од поплава на подручју општине Бабушница" опасност од поплава постоји на подручју плана од потока Мрморице чије су угрожене површине и објекти у приобаљу насеља: Калуђерово, Драгинац, Бабушница.

1.2.4. Климатске карактеристике

Подручје у обухвату Плана има обележје умерено континенталне климе, на коју поред спољних фактора утичу и локални, унутрашњи фактори, од којих су најзначајнији правци пружања Лужничке долине, гребена Суве планине, Крушевице и Руј планине, као и повезаност Лужнице са долином Јужне Мораве (преко превоја Дубрава) и долином Нишаве (преко клисуре Јерме)), надморском висином, продорима ваздуха из северних и североисточних крајева вегетацијом и другим климатолошким елементима.

На подручју Плана нема метеоролошких станица, па су, при одређивању вредности појединих климатских елемената, по препоруци Републичког хидрометеоролошког завода, коришћени подаци са главне метеоролошке станице

Димитровград и њене подручне мреже климатолошких и падавинских станица, који су прилагођени физичко- географским условима Бабушнице, посебно из разлога што се ради о клими котлинске, средње планинске и планинске области, где утицај рељефа вишеструко модификује годишњи ток и вредности свих климатских фактора.

На основу анализе температурних услова, закључује се да је средња годишња температура ваздуха у подручју Лужнице $10,3^{\circ}\text{C}$ и да је најхладнији месец јануар са средњом температуром од $-0,8^{\circ}\text{C}$, а најтоплији јул са $20,9^{\circ}\text{C}$. Годишња амплитуда температуре ваздуха износи $21,7^{\circ}\text{C}$, што заједно са поменута два екстрема, даје клими континентално обележје. Међутим, маритимни утицај огледа се у тенденцији померања минимума на фебруар и максимума на август, као и томе да је јесен топлија од пролећа за $1,5^{\circ}\text{C}$. Иначе средња температура зиме (децембар-фебруар) је око $1,0^{\circ}\text{C}$, пролећа (март-мај) око $10,0^{\circ}\text{C}$, лета (јун-август) око $20,0^{\circ}\text{C}$ и јесени (септембар-новембар) $11,9^{\circ}\text{C}$, док је средња температура ваздуха у вегетационом периоду (април-септембар) око 17°C . Даље се констатује да је температурни прелаз од зиме ка лету приближан ономе од лета ка зими, јер је повећање од марта до маја $10,3^{\circ}\text{C}$, а смањење од септембра до новембра $10,2^{\circ}\text{C}$, што такође указује на континентални карактер климе овог подручја. Иначе, летње температуре су стабилније од зимских, а нарочита нестабилност се уочава у јануару и фебруару, у којима је највећи распон средњих дневних температура. То је констатовано и на основу фреквенције појава најтоплијих и најхладнијих месеци у појединим годинама опсервационог периода, као и распона колебања амплитуда средњих месечних температура.

Према изведеним годишњим изотермама, испада да је најтоплије подручје оивичено изотермом од 11°C , које обухвата само део око Мезграје, В. Боњинца и Модре Стене, Бабушница и њено уже подручје према Љуберађи је оивичено изотермом од 10°C . Подручје око Стока, Ваве, Дучевца, Валница и Раљина има средњу годишњу температуру од 8°C . Подручје од Богдановца и Црног врха према гребену Суве планине почиње са средњом годишњом температуром од 8°C , да би се на подручју од 1800 m спустила на годишњи просек од 4°C и мање. Остало подручје је покривено изотермом од 9°C .

Апсолутни максимум температуре износи 42°C , а минимум $-27,2^{\circ}\text{C}$, при чему је констатовно да се ниске температуре испод 0°C појављују и у мају, али доста ретко. Учесталост ледених дана на подручју Плана када је максимална дневна температура испод 0°C , износи у току године 21,5 дана или 5,9% од године. Честина мразним дана, у којима је минимална температура испод 0°C , износи 98,7 дана или 27% од године, тако да период без мраза траје просечно 176 дана, односно 25 седмица или 48,2%. Најранији мразни дан се јавио 30. септембра, а најкаснији 24. маја. С друге стране, учесталост топлих и јако топлих дана, у којима је максимална температура од најмање 25°C , односно 30°C , у Лужници износи просечно годишње 90,0 односно 33,4 дана у другом случају, или 24,7% односно 9,1%.

Трајање одређених вегетационих периода са одговарајућим сумама активних температура, на бази биолошких минимума, је такође утврђено за Лужницу овако: док период са температурама вишим од средње годишње температуре износи просечно 183 дана или 50,1% од године са почетком трајања од 15. априла до 15. октобра, дотле поједини временски периоди, са различитим вредностима средњих дневних температура од 5°C и више, на овом подручју почињу просечно 18. марта, а завршавају се 21. новембра - у трајању од 248 дана или 67,9% од године са сумом активних температура од $3367,6^{\circ}\text{C}$. Период са средњим дневним температурама од 10°C и више почиње просечно 13. априла, а завршава се 17. октобра - у трајању од 187 дана или 51,2% од године са температурном сумом од $2870,8^{\circ}\text{C}$. Међутим, период са средњим дневним температурама од 15°C и више, почиње просечно 12. маја, а завршава се 23. септембра у трајању од 134 дана или 37,2% од године, са сумом активних температура од $2302,2^{\circ}\text{C}$

Просечна годишња вредност релативне влажности је 72,2%. Највећу релативну влажност показује зима са 80,7%, затим јесен са 73,8%, док је у пролеће 70,5%, а лети 65,9%. Повећана релативна влажност у јесен, у односу на пролеће које је хладније од јесени, објашњава се разликом у количини падавина у вези са интензивнијом циклоналном активношћу.

Облачност у просеку није велика и износи 57% покривености неба. Најведрији месец је август са просечном облачношћу од 32%, а најоблачнији јануар са 75%, док је екстремно годишње колебање у облачности 77%.

Из дневног тока облачности види се да најмању средњу облачност имају вечерњи часови дана, а највећу поподневни. Иначе, Лужница има ведрих дана просечно годишње 63,7 или 17,4%, док је мутних дана 112,2 или 30,7% од године, тако да највећи проценат долази на умерену облачност од 51,9% од године.

Кишни периоди се у Бабушници доста ретко јављају, док сушних периода има знатно више. Сушних периода се најчешће јавља у септембру и октобру и потпуним одсуством у јуну. У Бабушници, падне просечно годишње 607,7 mm талога, док максимална прелази 1.200 mm, а минимална је нешто виша од 400 mm.

Средња висина падавина у пролеће износи 175,9 или 29%, лети 170,2 mm или 28%, у јесен 143,6 mm или 23,6%, док је најсувље годишње доба зима са 118 mm или 19,4% од средње годишње висине талога.

Висина падавина у вегетационом периоду (април-септембар) износи 345,1 mm или 56,9% средње годишње висине.

У току године падне највише падавина у мају (87,1 mm) или 14,4%, а најмање у јануару - око 33,4 mm или 5,5% од годишње вредности. Падавине у облику снега у Бабушници се просечно годишње јављају у 35 дана или 27% укупног броја падвинских дана. Снежне падавине су ограничене просечно на период од 15. новембра до 19. априла, са најранијим јављањем 10. октобра, а најкаснијим 22. маја. Учесталост дана са снежним покривачем износи просечно годишње 46,7 дана, док је максимална висина констатована у износу од 64 cm. Иначе просечни период снежног покривача у овој области је 49 дана краћи од просечног периода појаве снега.

Учесталост слане у току године износи 40 дана што представља 11% од године, са периодом јављања од 11. октобра до 23. априла, односно у трајању без слане 171 дан или 46,8% од године. Најранија слана је констатована 19. септембра, а најкаснија 24 маја.

Дани са непогодама (грмљавинама) су уочени углавном у топлом делу године са просечном годишњом честином од 44,2 дана или 12,1% од године. Највећу месечну честину показују јун и јул са 10,5 и 10 дана. Међутим, просечна годишња честина појаве града је свега 1,6 дана са максималном годишњом честином од 4 дана и периодом јављања од марта до јула.

Ветрови имају значајну улогу као модификатори климе на ширем подручју општине Бабушница, јер преносе собом карактеристичне особине оне климе одакле долазе. Специфичне карактеристике рељефа, које се огледају кроз правце пружања Лужничке котлине и планинских венаца, првенствено утичу на правце кретања ваздушних маса. Анализом учесталости и брзине ветрова може се закључити да у Лужничкој котлини највећу честину јављања имају источно-југоистични (ESE) ветрови, који су затупљени са 15,2%, западно-северозападни (WNW) са 14,4% и северозападни (NW) са 13,1%, а тек после тога тишине са 10,2%. Најмању честину јављања показују ветрови из северног квадранта са 8, односно 10 и 13%. Највећу просечну брзину показују северозападни (NW) ветрови са 3,6 m/sec, а најмању северни и западни ветрови са 1,6 m/sec. На основу терминских осматрања утврђена је највећа терминска брзина ветрова код северозападног (NW) ветра у износу 15,5 m/sec или 55,8 km на час. Ове вредности се не могу сматрати апсолутним, пошто су мерене у једном од терминских посматрања, што значи да је између њих могло бити и већих брзина.

Честина дана са јаким ветром у овом локалитету није велика и износи свега просечно годишње 8,1 дана, одосно 2,2% од године.

1.2.5. Педолошки типови земљишта

На подручју Плана, развило се више подтипова и варијација земљишта. Највећи део подручја обухвата алувијалну раван Лужничке котлине, где су речни наноси послужили као основ за формирање карбонатног алувијума.

На неогеном побрђу Лужничке котлине, развила су се земљишта из групе смоница и гајњаче. На вишим, благо нагнутим површинама, испод стрмих страна планинских венаца, појављују се и творевине делувијалног земљишта.

Подземне воде се јављају у виду нормалне издани. У неогеним седиментима, она лежи на дубини 4-8 m, а у алувијалниј равни је знатно плића. Тамо где се подземна вода јавља на контакту кречњака и језерских седимената, долази до снажних процеса клижења.

1.2.6. Анализа и оцена стања квалитета земљишта

Као основни фактори деградације земљишта на планском подручју евидентирани су:

1. Природни фактори

- ерозија, као облик девастације земљишта представља проблем не само у брдовитом делу подручја Плана, већ и у равничарским деловима где су честе појаве клизања терена;
- поплаве које се могу јавити дуж тока реке Лужнице.

2. Антропогени фактори:

- услед неконтролисане употребе агрохемијских средстава у пољопривреди, земљиште може бити оптерећено повећаном количином нитрата;
- саобраћај је један од фактора који утиче на повећану количину таложних материја које настају као последица сагоревања у моторним возилима, а такође се у зимским месецима када се коловоз посипа сољу, може јавити повећан салинитет земљишта у близини саобраћајница;
- испуштање отпадних вода, без претходног пречишћавања;
- експлоатација глине која се вршила у одређеном периоду времена.

1.2.7. Биљни и животињски свет

На подручју Плана, заступљене су биљне врсте само из првог, најнижег ареала. Карактеришу га значајно присуство културних биљних врста и сасвим мало учешће аутохтоних биљних формација.

Подручје се одликује сталним присуством човека и специфичном вегетацијом, па је и фауна веома сиромашна, како по броју врста које улазе у њен састав, тако и по бројности популације. Основу чине елементи медитеранске, средњоевропске и средњобалканске фауне, са малим учешћем источноевропских врста.

1.2.8. Квалитет ваздуха и аерозагађеност

Стање аерозагађености и квалитет ваздуха на подручју Плана може се дати само као процена, обзиром да не постоје релевантни подаци, мерења, праћења и контроле квалитета ваздуха и утицаја на здравље становништва.

Загађење ваздуха на подручју Плана врше индустријски погони, топлане, котларнице које као енергент користе лож уље или чврсто гориво и индивидуална ложишта. Утицај индустрије на квалитет ваздуха није велики, обзиром да предузећа раде са смањеним капацитетом, неуспешно су приватизована или уопште не раде.

Линијски извор загађења представља аутомобилски саобраћај. Најинтензивнији саобраћај се обавља државном путу 1. реда, који пролази кроз центар насеља.

1.2.9. Бука и вибрације

На подручју Плана не врши се мерење буке, али је процена да је подручје Плана оптерећено значајним акустичким оптерећењем дуж државног пута I реда који пролази кроз центар насеља Бабушница. На меродавни ниво буке, поред саобраћајног оптерећења, утичу и процентуално учешће теретних возила и аутобуса у укупном броју возила, корекциони фактор за брзину кретања, карактеристика површине коловоза и његовог нагиба, корекциони фактори за рефлексију и апсорпцију звука итд.

Друмски саобраћај осталих саобраћајница не утиче значајно на квалитет живота и животне средине, осим дуж општинских путева. Процењује се да дозвољени ниво буке није прекорачен и да утицај није значајан.

Вибрације у мањој мери негативно утичу на стање животне и радне средине у односу на буку. Негативне последице вибрација углавном се испољавају у две основне сфере утицаја: као утицај на људе и као утицај на објекте. Последице вибрација на људе се огледа кроз директна механичка дејства променљивог убрзања на покретне делове човечијег тела као и кроз секундарна биолошка и психолошка дејства услед надражаја и оштећења нервних рецептора. Негативни ефекти вибрације на грађевинске објекте огледају се првенствено у замору материјала, који доводи до скраћење века њиховог трајања.

1.2.10. Стање, значај и квалитет вода

Водотоци на подручју Плана сврставају се, према квалитету воде, у II класу. На овом подручју не врши се пречишћавање отпадних вода.

Одређивање класе водотока и праћење квалитета вода у водотоковима на подручју Плана не врши се редовно. Систем мониторинга је недовољно развијен.

Загађивачи вода се могу поделити на концентрисане и расуте. Концентрисани загађивачи су погони у којима се обавља одређена делатност из којих се отпадна вода без претходног пречишћавања испушта у водотокове. Утицај расутих загађивача не може се тачно утврдити, али је евидентно да је њихов укупан допринос општем загађењу вода велики. У расуте загађиваче спадају насеља без канализације, саобраћај, третирање обрадивог земљишта агрохемијским средствима.

1.2.11. Отпад

Комунални отпад из насеља Бабушница одлаже се на несанитарну депонију (ван обухвата Плана). Систем управљања отпадом није у потпуности уведен.

1.2.12. Природна и културна добра

На подручју Плана, налази се једна евидентирана непокретност: Црква Св. Николе.

У складу са одредбама члана 29 Закона о културним добрима ("Службени гласник РС" број 71/94), мере заштите примењују се на непокретности које су евидентирани да уживају претходну заштиту. До окончања поступка утврђивања за непокретна културна добра, на непокретности које уживају предходну заштиту односе се исте мере заштите и обавеза прибављања услова и сагласности надлежног Завода за заштиту споменика културе као и за непокретна културна добра.

На подручју Плана нема заштићених природних добара.

1.2.13. Привредни објекти

Привредни објекти у насељу Бабушница концентрисани су у три целине. То су следећи комплекси: "Тигар-Пирот" (фабрика унутрашњих гума), "Лужница" (хемијска и индустрија пластике-ради један део овог погона), "ИМТ-стандард Бољевац" (фабрика пољоопреме-ради смањеним капацитетом), "Лисца" (фабрика доњег женског веша), "Први мај-стандард" (фабрика конфекције), "Текстилколор" (Фабрика спортске конфекције-не ради), "Циглана" (фабрика опекарских производа у стечају-приватизована и не ради), "Рукотворине" (производња ручно чворованих тепиха-у ликвидацији, не ради), "D-company" (производња калупа за гумарску индустрију), Бетон-стил (производња бетонских елемената за поплочавање).

1.2.14. Ризик од природних непогода и техничких несрећа

На подручју Плана забележени су случајеви изливање реке Лужнице и плављење насељених места и пољопривредних површина.

Према публикованој карти Сеизмолошког завода Србије из 1987. године, насеље Бабушница припада зони са могућим интензитетом удара од VII⁰ МСб за повратни период од 100 година.

1.2.15. Категоризација животне средине

За подручје Плана извршена је категоризација животне средине и дата је у табели 1.

Табела 1. Категоризација животне средине.

Подручје према степену загађености	Карактеристике	Подручје плана	Извори загађења
Подручје загађене и деградиране животне средине	Локалитети код којих се јавља прекорачење граничних вредности загађења.	Подручје дуж државног пута 1В реда број 27 који пролази кроз центар насеља, подручје на којем се вршила експлоатације глине.	Нарушавање квалитета ваздуха и повремено прекорачење дозвољеног нивоа буке као последица друмског саобраћаја, деградирано земљиште услед експлоатације глине.
Подручје угрожене животне средине	Локалитети са повременим прекорачењем граничних вредности загађења.	Индустријске зоне.	Угроженост ваздуха услед емисија издувних материја.
Подручје квалитетне животне средине	Подручја са преовлађујућим позитивним утицајима на човека.	Насеља.	Угроженост ваздуха од индивидуалних ложишта.
Подручје веома квалитетне животне средине	Подручје са веома позитивним утицајима на човека.	Заштитно зеленило на ободу насеља.	Утицај човека сечом дрвећа.

1.3. КАРАКТЕРИСТИКЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ОБЛАСТИМА ЗА КОЈЕ ПОСТОЈИ МОГУЋНОСТ ДА БУДУ ИЗЛОЖЕНЕ ЗНАЧАЈНОМ УТИЦАЈУ

Значајном утицају могу бити изложени сви природни ресурси, у варијанти нереализовања Плана. Најугроженије би могле затим воде, у случају да се не изгради постројење за пречишћавање отпадних вода и не изгради канализациона мрежа на подручју Плана.

Подручја која су евидентирана као еродибилна или склона клижењу, планирана су као заштитно зеленило.

1.4. РАЗМАТРАНА ПИТАЊА И ПРОБЛЕМИ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПЛАНУ И ПРИКАЗ РАЗЛОГА ЗА ИЗОСТАВЉАЊЕ ОДРЕЂЕНИХ ПИТАЊА И ПРОБЛЕМА ИЗ ПОСТУПКА ПРОЦЕНЕ

1.4.1. Разматрана питања и проблеми заштите животне средине у плану

У Плану су разматрана питања и проблеми заштите животне средине који се односе на заштиту њених следећих основних чинилаца и области: природни системи и ресурси (ваздух, воде, земљиште), становништво, здравље људи, насеља, индустријски објекти и друге створене вредности.

У току израде Стратешке процене разматрана су питања заштите животне средине која су дефинисана на основу стања животне средине. Питања представљају стратешки важне елементе за обезбеђење заштите и унапређења животне средине приликом дефинисања планских решења. На основу прелиминарне процене стања животне средине на подручју Плана као кључни проблеми заштите препознати су:

1. повишена саобраћајна бука у насељу дуж коридора државног пута који пролази кроз насеље;
2. опасност од поплава бујичних водотокова;
3. испуштање отпадних вода у водотокове без претходног пречишћавања;
4. сакупљање и транспорт комуналног отпада;
5. загађење животне средине од емисије штетних материја приликом сагоревања фосилних горива као енергената;
6. неразвијен мониторинг животне средине.

1.4.2. Приказ разлога за изостављање одређених питања из поступка стратешке процене

При обављању ове Стратешке процене, није разматрано питање климатских промена и заштите озонског омотача, као питање глобалнијег нивоа.

Такође није разматрана прекогранична природа утицаја.

1.5. ПРИКАЗ ПРИПРЕМЉЕНИХ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА КОЈА СЕ ОДНОСЕ НА ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПЛАНУ, УКЉУЧУЈУЋИ ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ НЕРЕАЛИЗОВАЊА ПЛАНА И НАЈПОВОЉНИЈЕ ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ СА СТАНОВИШТА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

У оквиру Стратешке процене разматрана су, упоређивана и вреднована, два могућа варијантна решења која се односе на заштиту животне средине, тј. два могућа сценарија:

1. Нереализовање плана као варијантно решење - варијанта нултог развоја;
2. Развојно решење – варијанта потпуног реализовања Плана.

1.6. РЕЗУЛТАТИ ПРЕТХОДНИХ КОНСУЛТАЦИЈА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА БИТНЕ СА СТАНОВИШТА ЦИЉЕВА И ПРОЦЕНЕ МОГУЋИХ УТИЦАЈА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

У току припремних активности и израде Концепта плана, тражени су услови и мишљења од 36 институција, а добијени су од 21. Истовремено су вршене и усмене консултације са представницима заинтересованих органа и организација, битне са становишта циљева и процене могућих утицаја стратешке процене. Резултати свих тих активности уграђени су у овај Извештај.

У складу са Законом о стратешкој процени, орган надлежан за припрему Плана дужан је да о овом Извештају о стратешкој процени утицаја, затражи мишљење од заинтересованих органа и организација. За заштиту планског подручја и имплементацију Плана, од значаја је нарочито да су прибављена мишљења од надлежних ресорних министарстава за заштиту животне средине, за пољопривреду, водопривреду, за здравље, рударство, енергетику. У складу са Законом о планирању, Законом о стратешкој процени и Законом о заштити, учешће јавности се обезбеђује разматрањем Извештаја о стратешкој процени у оквиру излагања Плана на јавни увид и одржавања јавне расправе у згради скупштине Општине. Тиме се спроводи и начело информисања и учешћа јавности.

У складу са Законом о стратешкој процени, орган надлежан за припрему Плана дужан је да сачини извештај о учешћу заинтересованих органа и учешћу јавности и на основу њега прибави оцену и сагласност органа надлежног за послове животне средине, на основу којих се доноси План.

2. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА

У складу са законским одредбама, у овом поглављу су приказани општи и посебни циљеви и индикатори Стратешке процене.

2.1. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Општи и посебни циљеви Стратешке процене припремљени су на основу стања животне средине, стратешких питања заштите животне средине од значаја за планско подручје, циљева и захтева у области заштите животне средине, релевантних секторских докумената и циљева заштите животне средине утврђених на нивоу Републике и међународном нивоу.

Основни циљ Стратешке процене је заштита и унапређење квалитета животне средине на подручју Плана у односу планирану изградњу, уз примену начела

превенције и предострожности и начела одрживог развоја у будућем развоју планског подручја.

Посебни циљеви стратешке процене у односу на секторе одрживог развоја (економију, друштво и животну средину), дати су у табели 2.

Табела 2. Посебни циљеви стратешке процене у односу на секторе одрживог развоја

Сектор	Циљеви СПУ
Економија	1. Економски развој
Друштво	2. Унапређење квалитета живота и здравља становништва
Животна средина	3. Очување квалитета ваздуха
	4. Очување квалитета вода и успостављање интегралног управљања водама
	5. Унапређење квалитета земљишта
	6. Ефикасно управљање отпадом

2.2. ИНДИКАТОРИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Индикатори Стратешке процене су припремљени према циљевима Стратешке процене и дати су у табели 3.

Табела 3. Индикатори Стратешке процене.

Циљ стратешке процене	Индикатор
1. Економски развој	% запослених код радно способног становништва % домаћинстава са приходом изнад просека РС
2. Унапређење квалитета живота и здравља становништва	Број корисника вртића Број лекара на 1000 становника Морталитет деце Врсте и број учесталих болести Епидемије заразних болести Број корисника услуга социјалне заштите
3. Очување квалитета ваздуха	Број дана са прекорачењем граничне вредности имисије (GVI) за чађ, SO ₂ и NO ₂ Индекси квалитета ваздуха
4. Очување квалитета вода и успостављање интегралног управљања водама	Промена класе квалитета водотока (% у проп. класи) Промена квалитета подземних вода (% поз. узорака)
5. Унапређење квалитета земљишта	Промене у природи ресурса земљишта (физичко стање земљишта; диверзитет или густина прекривености вегетацијом; дебљина површинског слоја, салинитет или алкалитет итд.)
6. Ефикасно управљање отпадом	Годишња количина индустријског и комуналног чврстог отпада који настаје у производњи и потрошњи (t/становнику) % ком. отпада који се одвози у рециклажно двориште

3. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА СА ОПИСОМ МЕРА ПРЕДВИЂЕНИХ ЗА СМАЊЕЊЕ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

За потребе процене утицаја Плана на животну средину изабрана су планска решења и приказана су у табели 4.

Табела 4. Планска решења за која се врши процена утицаја.

Област	Планско решење
Пољоприведа	Развој пољопривредне производње на ободу насеља
Привреда	Изградња нових пословних и радних зона
	Изградња сајма
Насеља	Формирање нових стамбених зона
	Изградња објеката јавних служби
Саобраћајна инфраструктура	Изградња обилазнице око Бабушнице
	Изградња саобраћајне мреже
Водна инфраструктура	Изградња водоводне мреже
	Изградња постројења за пречишћавање отпадних вода
	Изградња канализационе мреже сепаратног типа
	Регулисање водотокова
Енергетика и телекомуникације	Изградња електроенергетске мреже
	Изградња гасификационе мреже
Комуналне делатности	Проширење гробља
	Изградња рециклажног дворишта
Животна средина	Увођење система праћења квалитета ваздуха, воде, земљишта и нивоа буке и вибрација
	Уређење зелених површина

3.1. ПОРЕЂЕЊЕ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА И ПРИКАЗ РАЗЛОГА ЗА ИЗБОР НАЈПОВОЉНИЈЕГ РЕШЕЊА

У оквиру Стратешке процене разматрана су, упоређивана и вреднована, два могућа варијантна решења која се односе на заштиту животне средине, тј. два могућа сценарија:

1. Нереализовање плана као варијантно решење - варијанта нултог развоја;
2. Развојно решење – варијанта потпуног реализовања Плана.

Процена утицаја вршена је тако што су процењени и вредновани утицаји планских решења по секторима развоја у односу на циљеве стратешке процене.

Укупно позитивани ефекти означени су са +, укупно негативани са -, а уколико нема директног ефекта или је нејасан ефекат, стављена је ознака 0. Ознака М представља – у зависности од мера заштите.

Резултати су приказани у табелама 5 и 6 .

Сектор развоја	Варијантно решење бр.1 (план се не реализује – спонтани развој)	1. Економски развој	2. Унаређење квалитета живота и здравља становништва	3. Очување квалитета ваздуха	4. Очување квалитета вода и успостављање интегралног управљања водама	5. Унапређење квалитета земљишта	6. Ефикасно управљање отпадом
Пољоприведа	Неће бити промена у коришћењу пољопривредног земљишта.	0	0	0	0	-	-
Привреда	Радне зоне и даље ће радити са смањеним капацитетом. Нове пословне и радне зоне неће бити изграђене.	-	-	+	+	+	+
Насеља	Користиће се постојеће стамбене зоне и постојећи објекти јавних служби.	-	-	0	0	0	-
Саобраћајна инфраструктура	Обилазница се неће реализовати. Користиће се постојећа саобраћајна мрежа.	-	-	-	0	0	-
Водна инфраструктура	Користиће се постојећа водоводна и канализациона мрежа. И даље ће се користити септичке јаме. Постројење за пречишћавање отпадних вода неће бити изграђено. Регулисање водотокова се неће спровести.	0	-	0	-	-	-
Енергетика и телекомуникације	Користиће се постојеће мреже. Гас неће бити уведен и обезбеђење топлотне енергије вршиће се путем индивидуалних ложишта, а као енергенти ће се и даље користити фосилна горива.	-	-	-	0	0	-
Комуналне делатности	Насеље Бабушница се неће укључити у регионални систем управљања комуналним отпадом. Рециклажно двориште неће бити изграђено. Гробље се неће проширити.	-	-	-	-	-	-
Животна средина	Мониторинг животне средине неће бити успостављен. Зелене површине се неће уредити.	-	-	-	-	-	-

Табела 5. Процена утицаја у односу на циљеве Стратешке процене у варијанти нереализовања плана (сценарио нултог развоја)

Сектор развоја	Варијантно решење бр.2 (план се реализује)	1. Економски развој	2. Унаређење квалитета живота и здравља становништва	3. Очување квалитета ваздуха	4. Очување квалитета вода и успостављање интегралног управљања водама	5. Унаређење квалитета земљишта	6. Ефикасно управљање отпадом
Пољоприведа	Развијаће се пољопривредна производња на ободу насеља и побољшаће се везе између пољопривреде и других компаративних делатности (мала и средња предузећа, трговина, туризам, угостелство). Део пољопривредних површина претвориће се у грађевинско земљиште.	+	+	М	М	-	М
Привреда	Активираће се постојећи индустријски капацитети. Изградиће се нове пословне и радне зоне. Реализоваће се сајам.	+	+	М	М	М	М
Насеља	Реализоваће се нове стамбене зоне. Уредиће се центар насеља са пословно-стамбеном зоном. Изградиће се установа за смештај остарелих лица и нови вртић. Наставиће се реализација спортског центра.	+	+	0	0	0	М
Саобраћајна инфраструктура	Реализоваће се обилазница око Бабушнице и растеретити центар насеља. Формираће се нова саобраћајна мрежа.	+	+	+	0	0	+
Водна инфраструктура	Изградиће се постројење за пречишћавање отпадних вода. Водоводна и канализациона мрежа изградиће се на подручју Плана. Биће урађени радови на регулацији водотокова.	+	+	0	+	+	+
Енергетика и телекомуникације	У циљу ефикаснијег и безбеднијег напајања потрошача електричном енергијом од новопланиране трафостанице 110/35/10 kV "Бела Паланка" изградити далековод 35 kV до трафостанице 35/10 kV "Бабушница 2" и реконструисати трафостанице 35/10 kV "Бабушница 1" и "Бабушница 2". Извршиће се гасификација насеља Бабушница.	+	+	+	0	0	+
Комуналне делатности	Изградиће се рециклажно двориште. Прошириће се гробље.	+	+	+	+	+	+
Животна средина	Успоставиће се мониторинг животне средине. Уредиће се зелене површине.	+	+	+	+	+	+

Табела 6. Процена утицаја у односу на циљеве Стратешке процене у варијанти реализовања плана (сценарио развоја)

Поређењем варијантних решења, закључили смо да је, са аспекта заштите животне средине, варијанта реализовања Плана повољнија.

У области привреде, реализацијом Плана, активираће се постојећи индустријски комплекси, изградити нови пословни и трговински комплекси и изградити сајам. Ова решења имају позитивни утицај на економски развој док су, у погледу заштите ваздуха, воде, земљишта и управљања комуналним отпадом, неопходне адекватне мере заштите.

Како планским решењима постоји могућност експлоатације глине за потребе Фабрике глинених производа, ова активност може имати негативан утицај у погледу квалитета ваздуха и квалитета земљишта.

У области саобраћајне инфраструктуре, реализовањем обилазнице, изместиће се државни пут ван центра насеља и тиме смањити саобраћајно загушење, утицај буке и издувних гасова на здравље становништва.

У области енергетике, реализацијом Плана обезбедиће се сигурније снабдевање електричном енергијом. Гасификацијом насеља, биће умањено загађење ваздуха од сагоревања фосилних горива као енергената.

У области водне инфраструктуре, изградњом постројења, вршиће се пречишћавање отпадних вода пре упуштања у водотокове, а изградњом канализационе мреже, септичке јаме се неће користити. Ове активности имаће позитивни утицај на квалитет вода, земљишта и квалитет живота.

У области комуналне инфраструктуре, реализацијом Плана, насеље Бабушница увешће се у регионални систем управљања комуналним отпадом и изградиће се рециклажно двориште.

Реализацијом Плана, уредиће се зелене површине и успоставити мониторинг свих чинилаца животне средине.

3.2. НАЧИН НА КОЈИ СУ ПРИ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА УЗЕТИ У ОБЗИР ЧИНИОЦИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Чиниоци животне средине који су узети у обзир при процени утицаја су: вода, земљиште, ваздух, клима, бука и вибрације, биљни и животињски свет, здравље људи, насеља, културно-историјско наслеђе, индустријски и објекти.

Чиниоци животне средине одређени су при утврђивању методолошког приступа за прву групу критеријума (карактеристике Плана) и послужиле су као основ за вредновање животне средине, а биће и кључни елементи за управљање њом. Саставни су део сваког корака Стратешке процене утицаја и елемент сваког поглавља овог Извештаја. Код анализе постојећег стања животне средине указано је на затечено стање и квалитет сваког њеног чиниоца појединачно, а затим извршена процена утицаја и њихово дејство на укупну животну средину или на појединачне чиниоце.

Код процене будућег стања и квалитета животне средине (као последице планских решења) промене по секторима развоја су оквири у којима су процењени утицаји деловања Плана на сваки чинилац животне средине појединачно. Чиниоци животне средине и области које могу бити изложени значајним утицајима (уочени при анализи стања), као питања заштите животне средине која се разматрају у оквиру израде Стратешке процене су:

- квалитет живота и здравља становништва;
- заштита ваздуха;
- заштита и коришћење вода;
- заштита земљишта;
- заштита од буке и вибрација;
- управљање отпадом.

3.3. НАЧИН НА КОЛИ СУ ПРИ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА УЗЕТЕ У ОБЗИР КАРАКТЕРИСТИКЕ УТИЦАЈА

Процена карактеристика утицаја вршена је према следећим критеријумима:

- Врста и величина утицаја;
- Вероватноћа да се утицај појави;
- Трајање утицаја (временска димензија), према временском хоризонту Плана генералне регулације Бабушнице: краткорочни утицаји (период до 2015. године); средњорочни утицаји (период после 2015.); дугорочни утицаји (после временског хоризонта Плана)
- Учесталост утицаја;
- Просторна димензија утицаја.

Наведене карактеристике утицаја приказане су у табели 7.

Табела 7. Вредновање карактеристика утицаја.

Врста и величина утицаја	Вероватноћа утицаја	Трајање утицаја	Учесталост утицаја	Просторна димензија утицаја
+ 3 Јак позитиван +2 Већи позитиван + 1 Мањи позитиван 0 Неутралан - 1 Мањи негативан - 2 Већи негативан - 3 Јак негативан М Зависи од мера заштите	мало вероватан средње вероватан веома вероватан	краткорочан средњорочан дугорочан	повремен средње учестао сталан	Л локални (подручје Плана) О општински Р регионални Н национални М међународни

Процена утицаја вршена је за изабрана планска решења према критеријумима вредновања утицаја:

- врста утицаја (позитивни или негативни);
- величина утицаја (3,2,1,0);
- вероватноћа утицаја (мало, средње и веома вероватан утицај);
- трајање утицаја (краткорочан, средњорочан и дугорочан утицај);
- учесталост утицаја (повремен, средње учестао и сталан утицај);
- просторна димензија утицаја (локални, општински, регионални, национални и међународни).

3.4. ПРИКАЗ ПРОЦЕЊЕНИХ УТИЦАЈА ВАРИЈАНТНОГ РЕШЕЊА ПЛАНА ПОВОЉНОГ СА СТАНОВИШТА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ СА ОПИСОМ МЕРА ЗА СПРЕЧАВАЊЕ И ОГРАНИЧАВАЊЕ НЕГАТИВНИХ, ОДНОСНО УВЕЋАЊЕ ПОЗИТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

У табелама 8-25 приказане су процене утицаја појединачних планских решења на животну средину у односу на врсту и величину утицаја, вероватноћу да се утицај појави, трајање утицаја (временску димензију), учесталост утицаја и просторну димензију утицаја.

У табели 26 збирно је приказана процена величине утицаја и просторна димензија свих планских решења на животну средину и идентификовани су стратешки значајни утицаји планских решења на животну средину. Као стратешки значајни утицаји планских решења на животну средину означени су дуготрајни позитивни или негативни утицаји са величином јаки и већи (+ 3, -3; + 2, -2;).

Табела 8. Процена утицаја развоја пољопривредне производње на ободу насеља на животну средину

Циљ стратешке процене	Врста утицаја	Вероватноћа утицаја	Трајање утицаја	Учесталост утицаја	Просторна димензија	Објашњење
1. Економски развој	+2	Средње вероватан	Дугорочан	Сталан	О	Развијаће се пољопривредна производња на ободу насеља и побољшаће се везе између пољопривреде и других компаративних делатности, а тиме унапредити и квалитет живота.
2. Унапређење квалитета живота и здравља становништва	+2	Средње вероватан	Дугорочан	Сталан	Л	
3. Очување квалитета ваздуха	М	Веома вероватан	Дугорочан	Сталан	Л	Зависи од мера заштите.
4. Очување квалитета вода и успостављање интегралног управљања водама	М	Веома вероватан	Дугорочан	Сталан	О	Зависи од мера заштите.
5. Унапређење квалитета земљишта	-1	Веома вероватан	Дугорочан	Сталан	Л	Могућ негативан утицај на земљиште.
6. Управљање отпадом	М	Средње вероватан	Дугорочан	Сталан	Л	Зависи од мера заштите.

Табела 9. Процена утицаја изградња нових пословних и радних зона на животну средину

Циљ стратешке процене	Врста утицаја	Вероватноћа утицаја	Трајање утицаја	Учесталост утицаја	Просторна димензија	Објашњење
1. Економски развој	+3	Веома вероватан	Дугорочан	Сталан	О	Изградња нових пословних и радних зона доводи до запошљавања и унапређења економског развоја, тиме до унапређења квалитета живота.
2. Унапређење квалитета живота и здравља становништва	+1	Веома вероватан	Дугорочан	Сталан	Л	
3. Очување квалитета ваздуха	М	Веома вероватан	Дугорочан	Сталан	Л	Квалитет ваздуха зависиће од од предвиђених мере заштите на производним погонима.
4. Очување квалитета вода и успостављање интегралног управљања водама	М	Веома вероватан	Дугорочан	Сталан	О	Квалитет вода зависиће од предвиђених мере заштите на производним погонима.
5. Унапређење квалитета земљишта	М	Веома вероватан	Дугорочан	Сталан	Л	Квалитет земљишта зависиће од предвиђених мере заштите на производним погонима.
6. Управљање отпадом	М	Веома вероватан	Дугорочан	Сталан	О	У зависности је од адекватног одлагања отпада.

Табела 10. Процена утицаја изградње сајма на животну средину

Циљ стратешке процене	Врста утицаја	Вероватноћа утицаја	Трајање утицаја	Учесталост утицаја	Просторна димензија	Објашњење
1. Економски развој	+3	Веома вероватан	Дугорочан	Сталан	О	Изградња сајма доводи до запошљавања и унапређења економског развоја, тиме до унапређења квалитета живота.
2. Унапређење квалитета живота и здравља становништва	+2	Веома вероватан	Дугорочан	Сталан	Л	
6. Управљање отпадом	М	Веома вероватан	Дугорочан	Сталан	Л	Зависи од мера заштите и начина одлагања отпада.

Табела 11. Процена утицаја формирања нових стамбених зона на животну средину

Циљ стратешке процене	Врста утицаја	Вероватноћа утицаја	Трајање утицаја	Учесталост утицаја	Просторна димензија	Објашњење
1. Економски развој	+1	Средње вероватан	Дугорочан	Сталан	О	Изградња нових стамбених зона, могуће да ће довести до прилива становништва и подстицања економског развоја.
2. Унапређење квалитета живота и здравља становништва	+3	Веома вероватан	Дугорочан	Сталан	Л	Квалитетно животно окружење подразумева уређене стамбене зоне.
6. Управљање отпадом	М	Веома вероватан	Дугорочан	Сталан	Л	Зависи од мера заштите и начина одлагања отпада.

Табела 12. Процена утицаја изградње објеката јавних служби на животну средину

Циљ стратешке процене	Врста утицаја	Вероватноћа утицаја	Трајање утицаја	Учесталост утицаја	Просторна димензија	Објашњење
1. Економски развој	+1	Средње вероватан	Дугорочан	Сталан	Л	Опремљеност друштвеном инфраструктуром је предуслов квалитета живота, прилива становништва и економског развоја.
2. Унапређење квалитета живота и здравља становништва	+3	Веома вероватан	Дугорочан	Сталан	Л	
6. Управљање отпадом	М	Веома вероватан	Дугорочан	Сталан	Л	Зависи од мера заштите и начина одлагања отпада.

Табела 13. Процена утицаја изградње обилазнице на животну средину

Циљ стратешке процене	Врста утицаја	Вероватноћа утицаја	Трајање утицаја	Учесталост утицаја	Просторна димензија	Објашњење
1. Економски развој	+2	Веома вероватан	Дугорочан	Сталан	О	Реализацијом обилазнице, обезбедиће се директне саобраћајне везе сајму и пословним и радним зонама.
2. Унапређење квалитета живота и здравља становништва	+3	Веома вероватан	Дугорочан	Сталан	Л	Реализацијом обилазнице, државни пут неће пролазити кроз центар насеља, умањиће се број возила који пролази кроз центар насеља, што ће побољшати квалитет ваздуха и умањити угроженост буком.
3. Очување квалитета ваздуха	+1	Веома вероватан	Дугорочан	Сталан	Л	Умањењем саобраћајног загушења побољшаће се квалитет ваздуха.
6. Управљање отпадом	+1	Веома вероватан	Дугорочан	Сталан	О	Реализацијом обилазнице, оствариће се ефикасније одвожење отпада, обезбеђењем боље саобраћајне приступачности трансфер станици.

Табела 14. Процена утицаја изградње саобраћајне мреже на животну средину

Циљ стратешке процене	Врста утицаја	Вероватноћа утицаја	Трајање утицаја	Учестало ст утицаја	Просторна димензија	Објашњење
1. Економски развој	+3	Веома вероватан	Дугорочан	Сталан	О	Реализацијом саобраћајне мреже, обезбедиће се приступи парцелама и могућност изградње пословних и производних комплекса.
2. Унапређење квалитета живота и здравља становништва	+3	Веома вероватан	Дугорочан	Сталан	Л	Реализацијом саобраћајне мреже, обезбедиће се приступи парцелама и могућност стамбене и друге изградње.
3. Очување квалитета ваздуха	+1	Веома вероватан	Дугорочан	Сталан	Л	Адекватним саобраћајним профилима, побољшаће се проток саобраћаја.
6. Управљање отпадом	+2	Веома вероватан	Дугорочан	Сталан	О	Реализацијом саобраћајне мреже, оствариће се боља приступачност домаћинства рециклажном дворишту.

Табела 15. Процена утицаја изградње водоводне мреже на животну средину

Циљ стратешке процене	Врста утицаја	Вероватноћа утицаја	Трајање утицаја	Учесталост утицаја	Просторна димензија	Објашњење
1. Економски развој	+1	Средње вероватан	Дугорочан	Сталан	О	Инфраструктурна опремљеност је предуслов привлачења инвеститора.
2. Унапређење квалитета живота и здравља становништва	+3	Веома вероватан	Дугорочан	Сталан	Л	Опремљеност водоводном мрежом побољшава квалитет живота.
4. Очување квалитета вода и успостављање интегралног управљања водама	+3	Веома вероватан	Дугорочан	Сталан	Л	Опремљеност водоводном мрежом је у функцији интегралног управљања водама.

Табела 16. Процена утицаја изградње постројења за пречишћавање отпадних вода на животну средину

Циљ стратешке процене	Врста утицаја	Вероватноћа утицаја	Трајање утицаја	Учесталост утицаја	Просторна димензија	Објашњење
1. Економски развој	+1	Средње вероватан	Дугорочан	Сталан	О	Инфраструктурна опремљеност је предуслов привлачења инвеститора.
2. Унапређење квалитета живота и здравља становништва	+3	Веома вероватан	Дугорочан	Сталан	О	Изградњом постројења, отпадне воде пречистиће се пре упуштања у водотокове, чиме се чува квалитет вода и земљишта, као и здравље становништва.
4. Очување квалитета вода и успостављање интегралног управљања водама	+3	Веома вероватан	Дугорочан	Сталан	Р	
5. Унапређење квалитета земљишта	+2	Веома вероватан	Дугорочан	Сталан	Л	
6. Управљање отпадом	+1	Веома вероватан	дугорочан	сталан	О	Проблем прикупљања, третмана и депоновања отпада који је везан посебно за отпадне вода, биће решен изградњом постројења за пречишћавање отпадних вода

Табела 17. Процена утицаја изградње канализационе мреже на животну средину

Циљ стратешке процене	Врста утицаја	Вероватноћа утицаја	Трајање утицаја	Учесталост утицаја	Просторна димензија	Објашњење
1. Економски развој	+1	Средње вероватан	Дугорочан	Сталан	О	Инфраструктурна опремљеност је предуслов привлачења инвеститора.
2. Унапређење квалитета живота и здравља становништва	+3	Веома вероватан	Дугорочан	Сталан	Л	Изградњом канализационе мреже, чува се квалитет вода и земљишта, као и здравље становништва.
4. Очување квалитета вода и успостављање интегралног управљања водама	+3	Веома вероватан	Дугорочан	Сталан	О	
5. Унапређење квалитета земљишта	+2	Веома вероватан	Дугорочан	Сталан	Л	
6. Управљање отпадом	+1	Веома вероватан	Дугорочан	Сталан	О	Проблем прикупљања, третмана и депоновања отпада који је везанпосебно за отпадне вода, биће решен изградњом канализационе мреже.

Табела 18. Процена утицаја регулисања водотокова на животну средину

Циљ стратешке процене	Врста утицаја	Вероватноћа утицаја	Трајање утицаја	Учестало ст утицаја	Просторна димензија	Објашњење
1. Економски развој	+1	Средње вероватан	Дугорочан	Сталан	О	Уређењем водотокова, унапредиће се квалитет живота и спречава могућност њиховог изливања и негативан утицај на квалитета земљишта.
2. Унапређење квалитета живота и здравља становништва	+2	Средње вероватан	Дугорочан	Сталан	Л	
4. Очување квалитета вода и успостављање интегралног управљања водама	+3	Веома вероватан	Дугорочан	Сталан	О	
5. Унапређење квалитета земљишта	+1	Средње вероватан	Дугорочан	Сталан	Л	

Табела 19. Процена утицаја изградње електроенергетске мреже на животну средину

Циљ стратешке процене	Врста утицаја	Вероватноћа утицаја	Трајање утицаја	Учестало ст утицаја	Просторна димензија	Објашњење
1. Економски развој	+1	Веома вероватан	Дугорочан	Сталан	О	Обезбеђењем стабилне електроенергетске мреже повољнији су услови за инвестирање и унапређење економског развоја.
2. Унапређење квалитета живота и здравља становништва	+2	Средње вероватан	Дугорочан	Сталан	Л	Стабилна електроенергетска мрежа обезбеђује бољи квалитет живота.

Табела 20. Процена утицаја изградње гасификационе мреже на животну средину

Циљ стратешке процене	Врста утицаја	Вероватноћа утицаја	Трајање утицаја	Учесталост утицаја	Просторна димензија	Објашњење
1. Економски развој	+1	Веома вероватан	Дугорочан	Сталан	О	Гасификација насеља обезбеђује енергетску ефикасност и повољније услове за инвестирање и унапређење економског развоја.
2. Унапређење квалитета живота и здравља становништва	+2	Веома вероватан	Дугорочан	Сталан	Л	Гасификација насеља смањује потребу за фосилним горивима, чијим сагоревањем се нарушава квалитет ваздуха.
3. Очување квалитета ваздуха	+3	Веома вероватан	Дугорочан	Сталан	Л	

Табела 21. Процена утицаја проширења гробља на животну средину

Циљ стратешке процене	Врста утицаја	Вероватноћа утицаја	Трајање утицаја	Учесталост утицаја	Просторна димензија	Објашњење
1. Економски развој	+1	средње вероватан	дугорочан	сталан	Л	Здрава животна средина је предуслов квалитета живота, доласка становништва и економског развоја.
2. Унапређење квалитета живота и здравља становништва	+2	Веома вероватан	дугорочан	сталан	Л	Уређењем гробља и сахрањивањем у складу са прописима смањује се опасност по здравље становништва и могућност утицаја на квалитет ваздуха, воде, земљишта.
3. Очување квалитета ваздуха	+1	средње вероватан	краткорочан	повремен	Л	
4. Очување квалитета вода и успостављање интегралног управљања водама	+1	средње вероватан	дугорочан	сталан	О	
5. Унапређење квалитета земљишта	+1	средње вероватан	дугорочан	сталан	Л	
6. Управљање отпадом	+2	средње вероватан	средњорочан	повремен	Л	

Табела 22. Процена утицаја изградње рециклажног дворишта на животну средину

Циљ стратешке процене	Врста утицаја	Вероватноћа утицаја	Трајање утицаја	Учесталост утицаја	Просторна димензија	Објашњење
1. Економски развој	+2	средње вероватан	дугорочан	сталан	Л	Санитарно одлагање отпада је предуслов доласка инвестиција.
2. Унаређење квалитета живота и здравља становништва	+3	Веома вероватан	дугорочан	сталан	Л	Санацијом дивљих сметлишта и санитарним депоновањем отпада смањује се опасност по здравље становништва.
3. Очување квалитета ваздуха	+2	средње вероватан	дугорочан	сталан	Л	Смањује се загађење ваздуха у околини дивљих сметлишта, као и загађење настало услед спаљивања отпада
4. Очување квалитета вода и успостављање интегралног управљања водама	+1	веома вероватан	дугорочан	сталан	О	Санација дивљих сметлишта са којих процедне воде отичу у подземне и површинске воде.
5. Унапређење квалитета земљишта	+2	веома вероватан	дугорочан	сталан	Л	Спречава се настајање дивљих сметлишта која директно загађују пољопривредно земљиште и угрожавају животну средину.
6. Управљање отпадом	+3	веома вероватан	дугорочан	сталан	Р	Организованим сакупљањем отпада дугорочно се решава проблем несанитарног депоновања отпада.

Табела 23. Процена утицаја увођења система праћења квалитета чинилаца животне средине на животну средину

Циљ стратешке процене	Врста утицаја	Вероватноћа утицаја	Трајање утицаја	Учесталост утицаја	Просторна димензија	Објашњење
1. Економски развој	+1	Веома вероватан	Дугорочан	Сталан	О	Здрава животна средина је предуслов квалитета живота, доласка становништва и економског развоја.
2. Унапређење квалитета живота и здравља становништва	+3	Веома вероватан	Дугорочан	Сталан	Л	Успостављањем мониторинга квалитета чинилаца животне средине и праћењем прекорачења дозвољених вредности, ефикасно се могу предузети мере заштите.
3. Очување квалитета ваздуха	+3	Веома вероватан	Дугорочан	Сталан	Л	
4. Очување квалитета вода и успостављање интегралног управљања водама	+3	Веома вероватан	Дугорочан	Сталан	О	
5. Унапређење квалитета земљишта	+3	Веома вероватан	Дугорочан	Сталан	Л	
6. Управљање отпадом	+3	Веома вероватан	Дугорочан	Сталан	Л	

Табела 24. Процена утицаја уређења зелених површина на животну средину

Циљ стратешке процене	Врста утицаја	Вероватноћа утицаја	Трајање утицаја	Учесталост утицаја	Просторна димензија	Објашњење
1. Економски развој	+1	Средње вероватан	Дугорочан	Сталан	Л	Здрава животна средина је предуслов квалитета живота, доласка становништва и економског развоја.
2. Унапређење квалитета живота и здравља становништва	+3	Веома вероватан	Дугорочан	Сталан	Л	Уређење зелених површина унапредује се квалитет живота и здравље становништва.
3. Очување квалитета ваздуха	+3	Веома вероватан	Дугорочан	Сталан	Л	Уређење зелених површина утиче на побољшање квалитета ваздуха и земљишта.
5. Унапређење квалитета земљишта	+2	Веома вероватан	Дугорочан	Сталан	Л	

Планско решење/циљ стратешке процене	1. Економски развој	2. Унаређење квалитета живота и здравља становништва	3. Очување квалитета ваздуха	4. Очување квалитета вода и успостављање интегралног управљања водама	5. Унапређење квалитета земљишта	6. Управљање отпадом
Развој пољопривредне производње на ободу насеља	+2	+2	М	М	-1	М
Експлоатације глине	+3	+1	-1	0	-3	М
Изградња нових пословних и радних зона	+3	+1	М	М	М	М
Изградња сајма	+3	+2	0	0	0	М
Формирање нових стамбених зона	+1	+3	0	0	0	М
Изградња и објеката јавних служби	+1	+3	0	0	0	М
Изградња обилазнице око Бабушнице	+2	+3	+1	0	0	+1
Изградња саобраћајне мреже	+3	+3	+1	0	0	+2
Изградња водоводне мреже	+1	+3	0	+3	0	0
Изградња постројења за пречишћавање отпадних вода	+1	+3	0	+3	+2	+1
Изградња канализационе мреже сепаратног типа	+1	+3	0	+3	+2	+1
Регулисање водотокова	+1	+2	0	+3	+1	0
Изградња електроенергетске мреже	+1	+2	0	0	0	0
Изградња гасификационе мреже	+1	+2	+3	0	0	0
Проширење гробља	+1	+2	+1	+1	+1	+2
Изградња рециклажног дворишта	+2	+3	+2	+2	+2	+3
Увођење система праћења квалитета чиниоца животне средине (ваздуха, воде, земљишта, нивоа буке и вибрација и др)	+1	+3	+3	+3	+3	+3
Уређење зелених површина	+1	+3	+3	0	+2	0

Табела 25. Процена величине утицаја и просторна димензија свих планских решења на животну средину са идентификацијом стратешки значајних утицаја планских решења на животну средину.

3.4.1. Мере за спречавање и ограничавање негативних, односно увећање позитивних утицаја на животну средину

Мере за спречавање и ограничавање негативних, односно увећање позитивних утицаја на животну средину односе се на заштиту ваздуха, воде, земљишта, заштиту од буке и вибрација, управљање отпадом и друге мере заштите.

Заштита ваздуха

Очување квалитета ваздуха на планском постићи ће се:

- применом еколошки прихватљивих технологија у привредним делатностима;
- увођењем природног гаса као енергента, уместо фосилних горива у појединачним котларницама;
- коришћењем обновљивих извора енергије за загревање стамбених просторија у домаћинствима;
- постављањем заштитних појасева зеленила дуж примарних саобраћајних праваца, као и унутар комплекса привредних постројења;
- одржавањем емисија у прописаним границама из нових постројења и свих планираних делатности које својим активностима могу допринети погоршању квалитета ваздуха;
- уградњом уређаја за пречишћавање ваздуха;
- изградњом обилазнице и регулисањем саобраћајних токова кроз насеље.

У циљу праћења квалитета ваздуха на подручју Плана, неопходно је успоставити мониторинг стања аерозагађења кроз већи број мерних места.

Заштита и коришћење вода

Приоритетне активности у погледу заштите вода у планском периоду односе се на изградњу постројења за пречишћавање отпадних вода и изградњу канализационе мреже. Заштита вода оствариће се применом следећих мера заштите:

- очувањем квалитета вода према захтеваним класама водотокова у складу са прописима;
- строгим поштовањем законске регулативе о транспорту опасних и штетних материја ради заштите квалитета водотокова од могућих акцидентних загађења који могу настати овим активностима;
- обавезом пречишћавања отпадних вода привредних и осталих објеката до прописаног нивоа ефлуента;
- забраном коришћења понора и израженијих понорских зона за испуштање отпадних и других загађених вода без обзира колико су пречишћена;
- увођењем контроле квалитета воде за пиће из локалних водовода и бунара од стране стручних служби.

Заштита земљишта

Заштита земљишта спроводиће се применом правила и мера заштите:

- забраном изградње на подручју активних клизишта;
- подизањем заштитног зеленила на подручју активних клизишта;
- заштитом и уређењем партера на подручју експлоатације глинџе;
- ограниченом и контролисана примена агрохемијских средстава у пољопривреди.

Заштитом од буке и вибрација

Заштитом од буке и вибрација постићи ће се:

- планским озелењавањем јавних површина и хортикуларним уређењем појаса дуж саобраћајница уз комбинацију са другим видовима заштите;
- изградњом вертикалних заштитних зидова- баријера (грађевинске конструкције од разног материјала: армирани бетон, бетон, опека, камен, дрво, алуминијум, стакло, пластика и др, које се налазе се у профилу саобраћајница) посебно на државном путу 1. реда.

У циљу праћења прекорачења дозвољеног нивоа буке на подручју Плана, неопходно је успоставити систематско мерење нивоа буке на мерним тачкама изабраним према намени простора, а у складу са Правилником о дозвољеним нивоима буке и акустичном зонирању простора ("Сл. гласник РС", бр. 54/92).

Управљање отпадом

Управљање отпадом постићи ће се:

- увођењем Бабушнице у регионални систем управљања отпадом;
- изградњом рециклажног дворишта;
- постављањем судова контејнера, за сакупљање отпада са подручја Плана у визуелно ограђеним просторима (зеленилом или зидом висине до 1,20m).

Друге мере заштите

Под другим мерама заштите се подразумевају мере заштите здравља људи и заштите живог света, у области мониторинга, инвестирања у заштиту животне средине и осталих активности на заштити животне средине:

- примена принципа загађивач плаћа у складу са важећом регулативом;
- успостављање система сталног мониторинга свих параметара квалитета животне средине: ваздух, воде, земљиште;
- смањење опасности од удеса у привредним постројењима;
- смањење опасности од удеса при транспорту опасних материја дуж саобраћајних коридора;
- припрема мера и поступака санације у случају удеса.

4. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПРОЦЕНА УТИЦАЈА НА НИЖИМ ХИЈЕРАРХИЈСКИМ НИВОИМА

На основу Закона о заштити животне средине (чл. 35. и 36.), Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину и Закона о процени утицаја на животну средину, утврђују се смернице за планове на нижим хијерархијским нивоима. Заштита подручја Плана, мора бити обезбеђена на свим нивоима планирања, кроз пројектовање и изградњу.

За урбанистичке планове даље разраде Плана, одлуку о изради стратешке процене утицаја доноси надлежни орган, у случајевима када постоји могућност појаве значајних утицаја, што се утврђује према критеријумима датим у Прилогу 1. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину.

5. ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ТОКУ СПРОВОЂЕЊА ПЛАНА (MONITORING)

5.1. ОПИС ЦИЉЕВА ПЛАНА

Од изузетне важности за праћење стања животне средине у току спровођења Плана је успостављање система мониторинга (сталне контроле и праћење стања животне средине) који треба да обезбеде Република и јединица локалне самоуправе, у оквиру својих надлежности утврђених Законом о заштити животне средине и посебним законима.

Потребно је ојачати и технички опремити службе које ће бити у функцији мониторинга и управљања животном средином и обезбедити партнерство свих заинтересованих страна у решавању проблема заштите. Међусобни односи природних и антропогених појава морају бити усаглашени са међународним стандардима из ове области: Програмом UN за заштиту животну средину (UNEP), који кроз глобални систем мониторинга животне средине (GEMS) и Систем управљања подацима у служби мониторинга по географском принципу (GRID), где се кроз интегрисане податке по појединим специфичним проблемима животне средине што олакшава израду регионалних, националних и локалних система мониторинга.

Мониторинг је саставни део јединственог информационог система животне средине којим се врши систематско мерење, испитивање и оцењивање индикатора, стања и загађења животне средине кроз праћење природних фактора: ваздуха, воде, земљишта, биодиверзитета, елемената климе и буке.

Да би се предложене мере заштите животне средине могле успешно имплементирати у пракси, успостављање система мониторинга треба да буде приоритетан задатак. Њиме би се обезбедило континуирано праћење стања елемената животне средине и одређених активности на простору Плана, а увођењем контроле створила би се могућност за њиховим рационалним управљањем.

5.2. ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЋЕЊЕ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Индикатори за мониторинг произилазе из индикатора за стратешку процену утицаја и дати су у табели 27.

Табела 26. Индикатори за мониторинг животне средине.

Циљ стратешке процене	Индикатор
1. Економски развој	% запослених код радно способног становништва % домаћинства са приходом изнад просека РС
2. Унаређење квалитета живота и здравља становништва	Број корисника вртића Број лекара на 1000 становника Морталитет деце Врсте и број учесталих болести Епидемије заразних болести Број корисника услуга социјалне заштите
3. Очување квалитета ваздуха	Број дана са прекорачењем граничне вредности имисије (GVI) за чађ, SO ₂ и NO ₂ Индекси квалитета ваздуха
4. Очување квалитета вода и успостављање интегралног управљања водама	Промена класе квалитета водотока (% у проп. класи) Промена квалитета подземних вода (% поз. узорака)
5. Унапређење квалитета земљишта	Промене у природи ресурса земљишта (физичко стање земљишта;

	диверзитет или густина прекривености вегетацијом; дебљина површинског слоја, салинитет или алкалитет итд.)
6. Ефикасно управљање отпадом	Годишња количина индустријског и комуналног чврстог отпада који настаје у производњи и потрошњи (t/становнику) % ком. отпада који се одвози у рециклажно двориште

5.3. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА

Влада Србије обезбеђује континуалну контролу и праћење стања животне средине у складу са законима који регулишу ову област и доноси програм мониторинга за период од две године.

Општина доноси програм мониторинга на својој територији (који мора бити усклађен са државним програмом) и обезбеђује финансијска средства за његово спровођење; у оквиру ових мониторинга, методологија праћења и мерења основних компоненти екосистема са аспекта очувања животне средине мора се ускладити са директивама ЕУ и препорукама Светске здравствене организације.

Влада утврђује критеријуме и мрежу мерних места, обим и учесталост мерења, класификацију појава, методологију рада и индикаторе загађења животне средине и њиховог праћења.

5.4. ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ ПОЈАВЕ НЕОЧЕКИВАНИХ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА

Неочекивани негативни утицаји могу бити услед елементарних непогода (земљотреса, поплава) или услед људске делатности.

Концепт заштите од земљотреса заснован је на општепримењиваном принципу "прихватљивог" сеизмичког ризика, тј. стварању планерских и пројектних грађевинских техничких услова за минимизирање људских жртава и материјалне штете, јер се асполутна заштита од земљотреса не може постићи. Примена техничких норматива оставља при максималним потресима ризик од оштећења комуналне инфраструктуре.

Концепт заштите од поплава заснован је на доследној примени постојећих планова редовних и ванредних мера, зависно од хидролошких услова и проглашавања мера на основу редовних мерења и хидролошких осматрања од стране надлежне институције.

Како се саобраћајницама које пролазе кроз планско подручје не транспортују отровни, опасни или експлозивни материјали, у зони пута могући су само утицаји од акцидената.

6. МЕТОДОЛОГИЈА ИЗРАДЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ И ТЕШКОЋЕ У ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Методологија примењена при обављању Стратешке процене и израде Извештаја о стратешкој процени утицаја заснована је на Закону о стратешкој процени и Закону о заштити, као и на пракси стратешке процене у Европи, уграђене у (енглеско) Практично упутство за примену EU Direktive 2001/42/EC на урбанистичке и просторне планове.

Главну тешкоћу у изради стратешке процене чини непостојање информационе основе о животној средини и њеној заштити, ни стандардизованих система индикатора, те су еколошке смернице за планирање (које су у основи планских циљева), дефинисане у односу на процењено стање животне средине, а на основу планираних решења

дефинисане су еколошке смернице за спровођење плана и имплементацију (тј. за даљи одрживи развој подручја).

Стратешка процена је интегрисана у одговарајуће фазе израде Плана (Табела 28).

Табела 27. Интегрисање стратешке процене у израду Плана

План генералне регулације (ПГР)	Стратешка процена	Резултат фазе
Концепт плана	<p>Детаљна разрада полазних основа, циљева и индикатора:</p> <ul style="list-style-type: none"> - општи и посебни циљеви стратешке процене и избор индикатора; - припрема варијантних решења повољних са становишта заштите животне средине; - процена утицаја варијантних решења на животну средину и поређење варијантних решења; 	Најповољније варијантно решење
Нацрт ПГР	<ul style="list-style-type: none"> - процењивање утицаја планских решења на циљеве стратешке процене, на основу прикупљених детаљних података о стању животне средине; - припрема мера за смањење и спречавање негативних и увећање позитивних утицаја на животну средину; - припрема програма праћења стања животне средине за стратешку процену; 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Припрема планских решења заштите животне средине у Плану 2. Припрема Извештаја о стратешкој процени (садржај утврђен Законом)
Стручна контрола и јавни увид	Мишљење заинтересованих органа и организација и јавни увид (истовремено са јавним увидом у План)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Припрема Извештаја о учешћу заинтересованих органа и организација и јавности 2. Финални Извештај о стратешкој процени
Финална верзија ПГР	<ul style="list-style-type: none"> - оцена извештаја о стратешкој процени (критеријуми утврђени Прилогом II Закона) - давање сагласности 	

7. ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА, ОПИС РАЗЛОГА ОДЛУЧУЈУЋИХ ЗА ИЗБОР ДАТОГ ПЛАНА СА АСПЕКТА РАЗМАТРАНИХ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА И ПРИКАЗ НАЧИНА НА КОЈИ СУ ПИТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ УКЉУЧЕНА У ПЛАН

7.1. ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА

Приликом израде Плана и спровођења стратешке процене утицаја на животну средину, стручна јавност и ресорне институције (посебно републичке и општинске) учествују у одлучивању о даљем развоју подручја посредно (давањем услова за њихову израду, а мишљења и сагласности на планска решења), шира јавност давањем сугестија и примедби којима штити своје интересе. Непосредно учествује у одлучивању само Комисија за планове Општине, приликом контроле обе фазе израде Плана.

7.2. ОПИС РАЗЛОГА ОДЛУЧУЈУЋИХ ЗА ИЗБОР ПЛАНА СА АСПЕКТА РАЗМАТРАНИХ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА

У I фази израде Плана (код Концепта плана) разматрана су, а у II фази израде Плана (код Нацрта плана) прецизирана су развојна решења.

У оквиру израде Стратешке процене утицаја, осим варијанте потпуне имплементације планских решења, разматрана је и варијанта нереализовања плана.

а. Нереализовање плана као варијантно решење-варијанта нултог развоја, подразумева (у еколошком и социо-економском погледу) стагнацију и деградацију. Последице би биле: загађење услед недовољно развијене комуналне инфраструктуре, опадање квалитета вода, деградирање земљишта (услед ерозије, бујица са појавом клизишта, могућег загађења пестицидима из пољопривредне производње) итд.

б. Развојна решења подразумевају напредак у еколошком и социо-економском погледу.

Изабрано је развојно варијантно решење (б).

Разлози одлучујући за избор развојног варијантног решења б са аспекта заштите животне средине, су:

- третман заштите животне средине као оквира укупног развоја планског подручја;
- успостављање мониторинга чинилаца животне средине;
- изградња и унапређење комуналне инфраструктуре у циљу очувања квалитета вода, земљишта, ваздуха, заштиту становништва од буке и унапређења квалитета живота и здравља становништва;
- хитност предузимања мера, ради очувања и унапређења деградираних делова животне средине.

7.3. ПРИКАЗ НАЧИНА НА КОЈИ СУ ПИТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ УКЉУЧЕНА У ПЛАН

У току свих припремних и планерских активности, стручни тим вршио је евидентирање постојећег стања животне средине и могућих промена, са аспекта очувања и заштите. Код свих активности током вршења стратешке процене и израде Плана, била су присутна експертска мишљења о садашњем стању животне средине, могућим променама у животној средини услед социо-економског и просторног развоја или услед евентуалних међусобних утицаја разних области развоја на деградацију и о потреби планске интервенције ради заштите, очувања и унапређења животне средине, што је резултирало планерским опредељењима и дефинисањем еколошких планских решења.

Тешкоће у оваквом поступку произилазиле су из неразвијеног система мониторинга за животну средину и непотпуне информационе и документационе основе. Након 1.анализе и оцене стања свих чиниоца животне средине (природних и створених), 2.процена оптималних праваца развоја на основу еколошке валоризације простора за поједине правце социо-економског развоја, и 3.утврђивања стратегије развоја, планом су утврђени просторни услови за даљи одрживи развој. Како је заштита оквир будућег развоја подручја, правила коришћења и уређења су за сваки сектор развоја утврђивана истовремено.

Начин разматрања наведених питања и одлучивања о њима приликом обављања стратешке процене и при утврђивању планских решења, зависио је од постојећих података и студијске документације.

8. ЗАКЉУЧЦИ ДО КОЈИХ СЕ ДОШЛО ТОКОМ ИЗРАДЕ ИЗВЕШТАЈА О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ

Стратешка процена утицаја на животну средину, као поступак који обезбеђује услове за заштиту животне средине у току израде Плана, припремљена је у складу са законским одредбама и Одлуком о изради Плана.

Планом се разрађује подручје насеља Бабушница, за које је законска обавеза израда плана генералне регулације као седишта јединице локалне самоуправе, ради утврђивања услова просторног уређења, регулације и грађења у границама обухвата Плана.

У Плану су разматрана питања и проблеми заштите животне средине који се односе на заштиту природних система и ресурса (ваздух, воде, земљиште) становништво, здравље људи, насеља, индустријски и други објекти и друге створене вредности.

У оквиру Стратешке процене нису посебно разматрана питања климатских промена и заштита озонског омотача и прекогранична природа утицаја.

Чиниоци животне средине и области које могу бити изложени значајним утицајима, као питања заштите животне средине која су разматрана у оквиру израде Стратешке процене су:

- квалитет живота и здравља становништа;
- заштита ваздуха;
- заштита и коришћење вода;
- заштита земљишта;
- заштита од буке и вибрација;
- управљање отпадом.

Основни циљ Стратешке процене је заштита и унапређење квалитета животне средине на подручју Плана у односу планирану изградњу, уз примену начела превенције и предострожности и начела одрживог развоја у будућем развоју планског подручја.

Посебни циљеви стратешке процене постављени су у односу на секторе одрживог развоја (економију, друштво и животну средину) су:

- економски развој;
- унаређење квалитета живота и здравља становништва;
- очување квалитета ваздуха;
- очување квалитета вода и успостављање интегралног управљања водама;
- унапређење квалитета земљишта;
- ефикасно управљање отпадом.

На основу прелиминарне процене стања животне средине на подручју Плана, као кључни проблеми заштите животне средине препознати су:

1. повишена саобраћајна бука у насељу дуж коридора државног пута који пролази кроз насеље;
2. опасност од поплава бујичних водотокова;
3. испуштање отпадних вода у водотокове без претходног пречишћавања;
4. сакупљање и транспорт комуналног отпада;
5. загађење животне средине од емисије штетних материја приликом сагоревања фосилних горива као енергената;
6. неразвијен мониторинг животне средине.

Процена утицаја на циљеве Стратешке процене вршена је за два варијантна решење (варијантно решење нултог развоја и варијантно решење реализовања Плана). Поређењем добијених резултата закључено је да је друго варијантно решење, односно реализовање предметног плана, повољније са аспекта заштите животне средине. Процена утицаја планских решења на циљеве Стратешке процене вршена је за плански

период према значају утицаја, карактеристикама из врста и величина утицаја, вероватноћа, учесталост, временска и просторна димензија утицаја. Утицаји су приказани табеларно.

Закључак процене утицаја је да План, са становишта одрживог развоја има укупно позитивне утицаје и представља развојну могућност насеља Бабушница.

Решења и мере за смањење негативних и увећање позитивних утицаја предметног плана на животну средину припремљена су на основу резултата процене утицаја.

Методологија коришћена у изради Стратешке процене заснована је на интегрисању Стратешке процене и поступак израде Плана генералне регулације Бабушнице.

У оквиру начина одлучивања, закључује се да је претметни План припремљен са високим степеном одрживости приликом реализације планских решења. Захтеви за заштитом животне средине поштовани су и уграђени у сва решења плана, како би био омогућен неопходан развој са минималним последицама по животну средину.